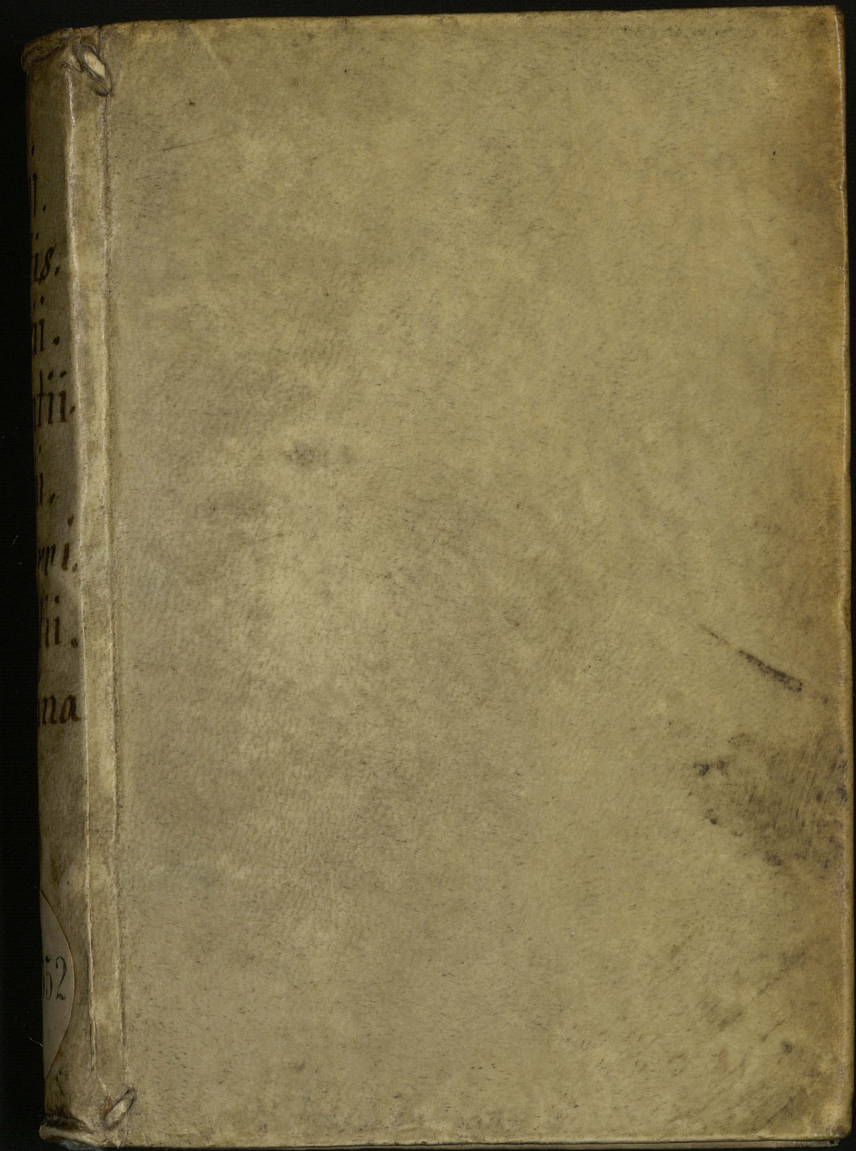
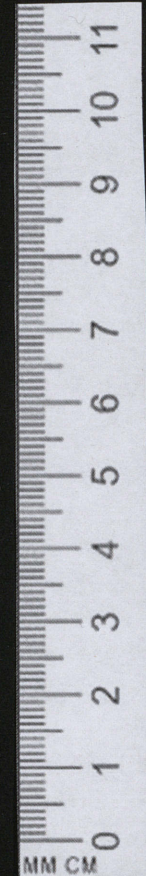

colorchecker CLASSIC

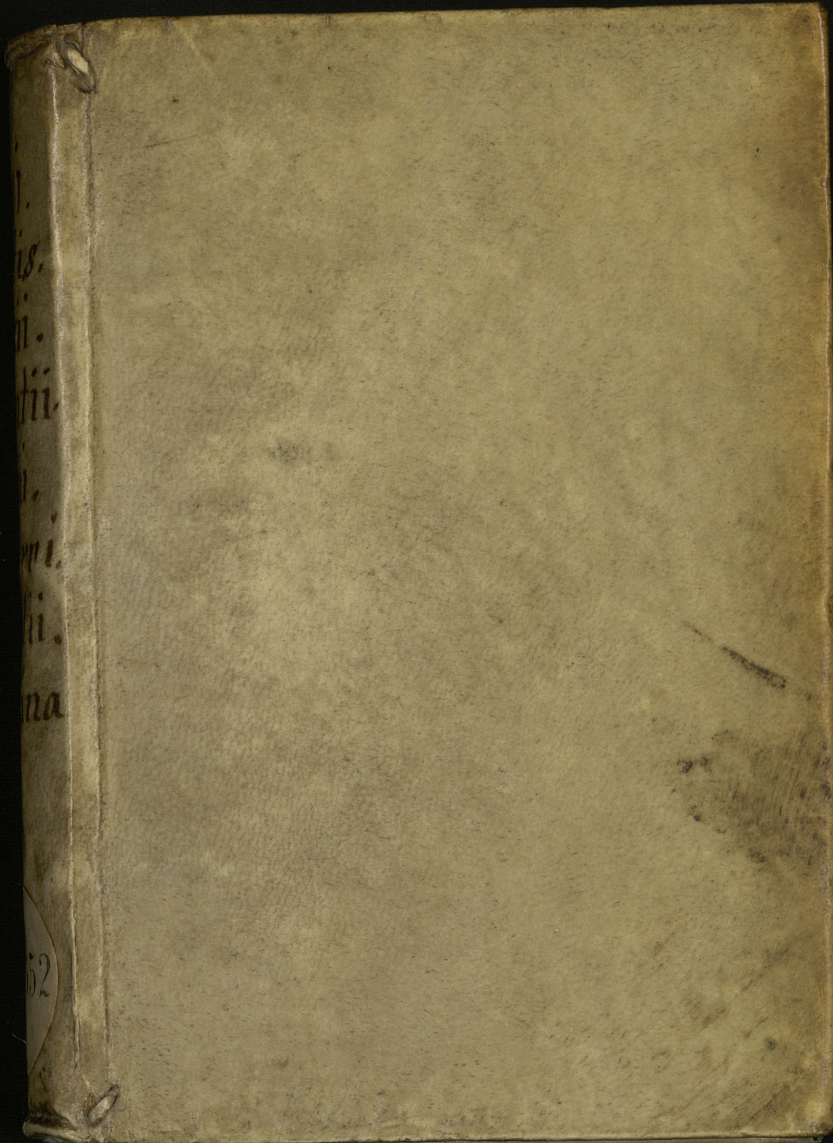
x-rite

Bigi.
Comitis.
Darcii.
Fidentii.
Jouii.
Minturni.
Ancraatii.
Carmina

7.

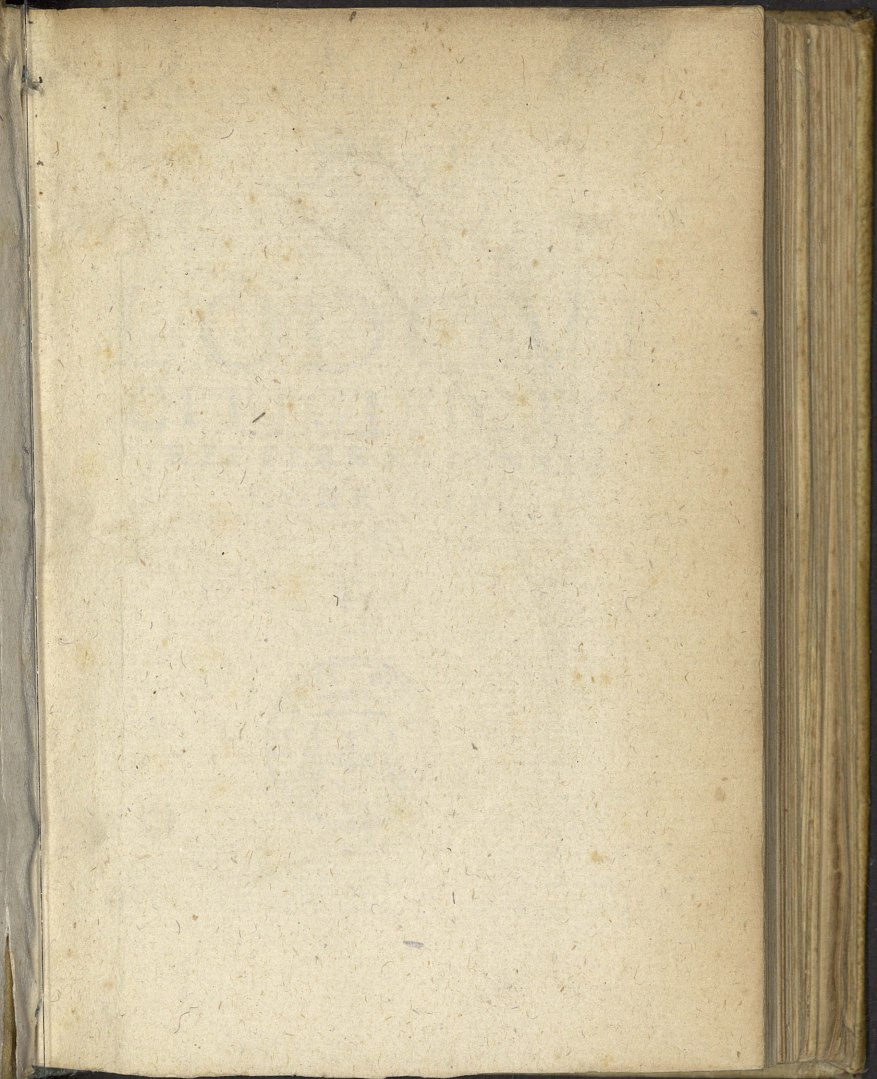
21552

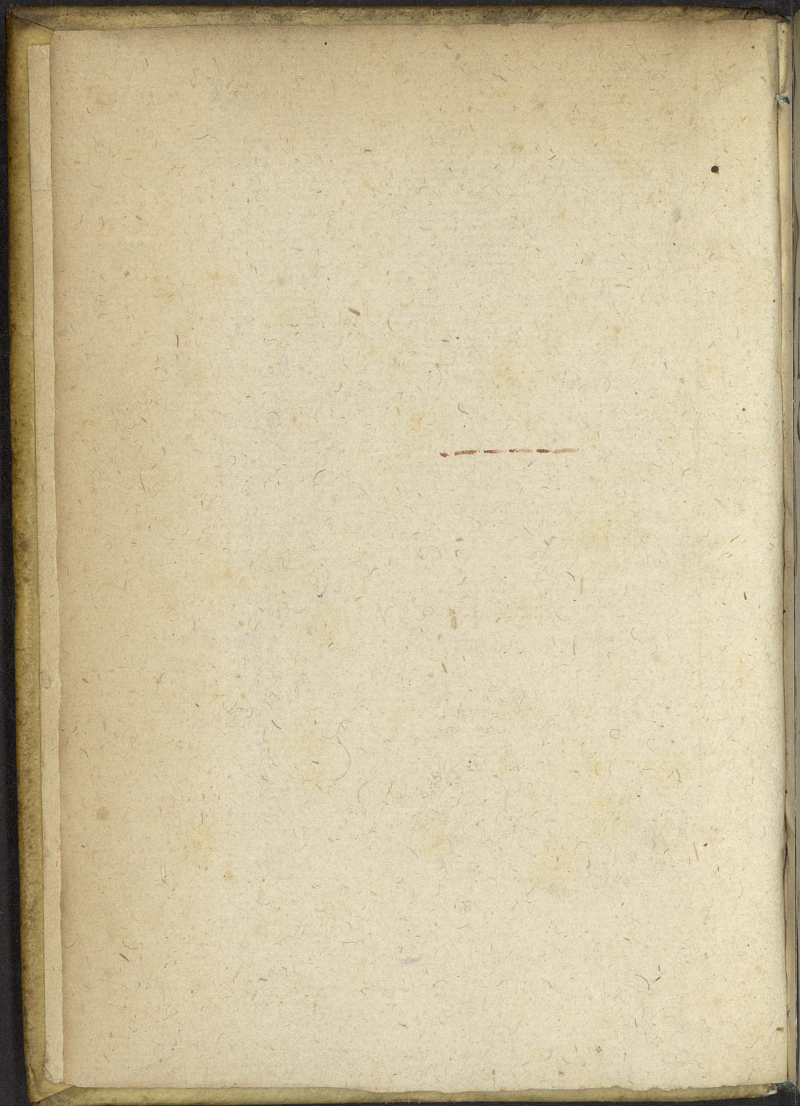

is.
n.
ti.
pi.
li.
na

52

18412

NATALIS COMITVM

208

VENETI DE VENA-

TIONE, LIBRI IIII.

HIERONYMI RVSCCELLII

SCHOLIIS BREVISSIMIS

2

ILLVSTRATI.

VENETIIS M. D. LI.

Cum gratia & privilegio.

42

NATALIS COMITVM

VENETI DE VENA

TIONE LIBRI III

HERON YMI RVSCILLI

SCHOLII BREVISSIMI

ILVSTRATI

Cæsaris de ducibus ciuis Brixiani epigramma

Tempora qui quondam pinxit uariantia ; fraudes
 Et uenantis equos concinit , arma , canes.
 Atque refert uatem smyrnæum carmine . sed si
 Calliope dicter prælia , regna , duces ,
 Quum leue par fuerit scribens , maioribus uso
 Cedet & Aeneidos , iliadosq; parens.
 Ergo cane heroas iuuenum rarissime , solus
 Cum possis præcis æquiparare sonos.

VENETIIS M. D. C. LXX.

Cum gratia & privilegio.

ILLVSTRISS. IVLIO ROBORIS CAR.

dinali Reuerendis. Urbini, Natalis Comitum, Salutem.

MAGNA quaedam, atque amplissima exercitatio, Reuerendis. Iuli, eaq; cum à maiori- bus cunctis, tum ab huiusce tempestatis Prin- cipibus frequentata est uenatio. Quod uel ma- ximo argumento esse potest & antiquorum, & iuniorum de ea re scribentium multitu- do. Quis est enim omnium eorum, qui ad no-

stra usque tempora uixerūt, grauissimorum philosophorum, qui hanc uenandi artem uel ignorarit omnino, uel pretermiserit: si quidem Arist. ille unicus nature fosculus, in ijs, quos de animali- um historia libros conscripsit sparsim, nō terrestrium solum, sed aquaticorum etiam nonnullorum uenationes attigit: quasi ali- qua ex parte ex intimis philosophia penetrabilibus uenatio sic ex- cerpta. Pretermitto Xenophontem exactissimum in ijs, quae atti- git uenationum scriptorem: cuius solertia unā cum diligentia coniuncta nullus est quem pretereat. Nec sanē Pythagoras in- cūdisima uoluptate uenādi interdixit, qui à carnibus, caesariūq; ferarum uisceribus homines absterruit: quasi necessariam uena- tionem, crudelissimarumq; belluarum interitum excelsimari. Ta- ceo curiosissimum Oppiani studium, quo in uenationibus descri- bendis usus est. Nihil dicam de Bu leo, nihil de Plinio grauissimo aquaticorum, terrestrium, & acriorum animalium scriptore. Neque hoc sanē historiarum genus, quod G. ec. uenatio ap- pellant, aut à Latinis, aut à Graecis poetis penitus reuētum esse uideo, ut philosophos nunc pretermittam. Alij siquidem de histo- ria ipsa, atque uenandi ratione scripserunt, alij modo quodam comparationes facientes eam attigerunt. Nec de iuniorum scriptorum, qui multa de hac ipsa uenandi ratione mo- numentis lit- rarum tradiderunt: alijq; id summam, alij ali- qua ex parte tractarunt. nec desunt, qui uenationem aliquam cu- iuspiam Principis scribendi argumentum sibi assumserint. ex quibus omnibus manifestum esse arbitror quā magnifica res sit, quā prestans, quā uel grauissimo quoque uiro digna ue- nandi exercitatio. sed quoniā nonnulla deesse ratus sum tot scri- ptoribus, quae nunc exercitatione ipsa, nunc peregrinorum sermo

ne cognoui, volui, siquid priscorum scriptis mea industria adde-
re possem, sumptis interim, quae ab ijs dicta sunt, experiri, quod
cum ita sit: cogitavi sepius cuius potissimum Italorum prin-
cipum opusculum hoc de venationibus enlargiri, conueniret. Neque
arbitrabar sanè eum omnino esse oportere, qui hoc
munere dignus esset existimandus. neque rursum huiusce tempe-
statis Principes in liberalibus artibus tempus ullum consumere
intelligebam: quoniam eò usque devenit nostra hoc tempore de-
mentia, ut quibus maxime indigemus, ijs ipsis maxime abunda-
re nos censeamus. Nam multi nec sibi scientiam studio compa-
rari opus esse cõtendunt, quam natura unicuique comparari pos-
se affirmant, nec in ijs elaborant studijs, quibus & doctiores, &
meliores fortasse fieri in dies possent. sed bene se res habere pu-
randum est, si liberalium artium scientiam sibi dedecori esse
non arbitrentur. his ita animaduersis dubius fui dudum cui opu-
sculum hoc dicarem, atque cum hac de re, sermo inter & claris-
simum Com. Io. Iacobum Leonardum, Legatum fratris tui Illu-
striss. apud Venetos, cuius uiri praestantiam tu optime nosti, &
clariss. Comitem Horatium Carpineum, quos honoris gratia no-
mino, & me incidisset, nullum per deos immortales te aptiorem
esse dixerunt: qui & regijs his uenâdi exercitationibus non me-
diocriter, & bonarum literarum studijs admodum delectabaris.
His auditis gavisus sum certe primum, quod non omnino ex au-
lis Principum liberales artes exulassent, atque aliquis nunc etiâ
locus musis inter honorificentissimos uiros relictus sit. deinde ho-
rum grauissimorum uirorum & actuoritate, & iudicio commo-
tus sub tua potissimum tutela de uenationibus libellum edidi:
quem tu pro singulari tua prudentia, qua in rebus omnibus uti
consueuisti, consideres uelim. non enim dubito quin magnam ex
eo voluptatem, si legeris, sis capturus. & quoniam id tui est in-
genij acumen, ut facilius quàm ego dicam, tu animum nostrum
iudicare possis, te rogo atque obsecro, ut omnia ea, quae dixi,
sicuti debes, in bonam partem accipias.

3
NATALIS COMITVM
DE VENATIONE

LIBER PRIMVS.

Io. Antonij Zanetti ciuis Brixienſis
in lib. I. argumentum.

Narrantur primo que uenatoribus arma
Conueniant, que forma canis ſpectetur habendi,
Sint quales iuuenes qui Delia caſtra ſequuntur,
Et quales poſcuntur equi, que pallia, uel quo
Tempore uenandum. melior pars quæq; diei

VENANTVM canimus fraudes, & mon-
tibus altis

D iſperſas gentes, hominum que ca-
numq; labores.

V

C oniugia, & Veneris ſtimulos, dul-
ceiq; Hymenæos.

Et mores, odiumq; agreſtis tempora partus.

Tu magni, tu nata Iouis Cytherea pharetram

Que capis interdum nato, feſſumq; repenti

In gremio reſoues, & amanti gaudia præſtas

Dum ſacilem pia diua ferum prece reddis Amorem.

Nunc Paphon, Idaliumq; tuum, nunc alta Cythera

Linquito: nunc mecum uenias ad luſtra ferarum

Dum canimus thalamos, nam certo tempore cuiq;

Inſpiras tacitè blandum per pectora amorem.

Tu quoque Venantum que fortunata uirorum

Vota facis, Syluis errans & reſta curas,

DE VENATIONE

- D**ic agē uenanteus homines, roburq; ferarum,
Quo se defendunt fugientes tristia fata.
Dic genus acre canum, Variorum robur equorum.
Consilia alta uirum, uestigi lucra reperti.
Dic odia inter se, & duri certamina Martis.
Tuq; ades, & facilis cœptis illabere nostris,
Magnanimi proles Francisci, clara propago
Roboris. Eximiè quo Petri cardine ualua
Vertuntur. non ingenijs tu cedis auitis.
Virtutis fautor, reſti defensor, & æqui.
Da facilem cursum, & felicem porrige dextram,
Dum rate tranquillum, uentisq; fauentibus æquor
Sulcamus, madidasq; uias Aquilone secundo.
Namque potes: tibi regna patent Neptunia, & altum
Aeria regionis iter, terræq; iacentis.
Multiplici petitur certamine turba ferarum
Quæ mare, quæ terras habitant, quæq; ætheris oras.
Ventosum quæcunque fretum, atque humentia regna
Percurrunt, rete, & duris capiuntur ab hamis.
Sunt quibus obscuram fert impia fascina mortem.
At uolucres uolucres sylua, campoq; sequuntur:
Pernitiemq; ferunt miseris, captasq; trucidant.
Haud secus atque urbe in magna fit sæpe, potentes
Cùm ciues inopes spoliant & fraudibus, & ui.
Hinc & odorisequæ discurrunt æquora campi
Lata canes auibusq; necem, mortemq; petentes.
Exitium'ue ferunt his denso retia filo.
Et consanguineum melli uiscum, altaq; chorda.
Et quæ præterea captantia multa uolucres
Inuenit mortale genus per rura uolantes.

Q uis tamen heu diuum, quæ tanta insania mentis
 S ollicitat? quæ tanta fames, quæ tanta cupido
 A rmauit feritate uiros, insuetaq; corda?
 V icimus en feritate feras, leuitate uolucres.
 E t nihibest tutum cœlo'ue mari'ue relictum.
 I am nihil est quò non penetrauerit impia uentris
 I ngluuias. alius saltus indagine cingit.
 A st alius lato committit prælia campo.
 S anguine cæsarum gaudet maduisse ferarum.
 Q uod sequeveretur eum è cunētis animalibus unum
 I nuentum, scelerisq; comes, cædisq; nefande.
 H oc docet & dominos uestigia cæca ferarum.
 A tque ad lustra trahit, uocat in certamen & ambos.
 I nterdum aut ipsum campo pugnauit aperto.
 E t querimur si nos inuadit sæpe petita
 M ille dolis fera, crudeleis diuosq; uocamus.
 H aud equidem credo quin sint primordia belli
 H inc exhausta: uiris miseris hinc impia cædes,
 A tque cadaueribus campi sternuntur, aprica
 P lanitie cæsarum alti cumulantur acerui.
 V eris ubi aduentum mollis cantauit hirundo,
 E t Zephyrus Boream gelidum legauit ad axem,
 N auita cum primis scindit freta lata carinis,
 P rætendens leuibus uolitantia carbasa uentis,
 T empora tota die sunt uenatoribus apta.
 N am neque tunc horrent torpentia frigora brumæ.
 N ec nimio uruntur florentia præta calore.
 T um facile est reperire feras, quas undique mollis
 C ogit Amor: cunētæ stimulis agitantur amoris.
 E t studio cunētæ sobolis, generisq; parandi.

N il aded est immane, ferum nil saltibus errat,
V t blando uictum non & mitescat Amore.
S ic natura dedit. non quò breuioribus ulla.
C lauduntur uitæ spatijs, numerosior illa
H oc reparat proles, est unica machina mundi
P erpetua. Et multos uiuendo præterit annos
P hoenix, at sola reparatur denique prole.
H inc querulis uolucrum complentur uocibus arua.
H inc syluæ resonant, hinc purgatissimus æther.
N ec prius aut saltus, ignota ue rura petamus,
Q uam fuerit notum quæ uenatoribus arma
C onueniant, queis dextra uiris armetur, & ipse
Q ueis sine non potuere feræ cædiq; capi q;
I n primis laquei pedicæ, longumq; panagrum
A dsint, & falx, & lato uenabula ferro.
H is addas amenta, leuis & robora pennæ.
P ugnaceis arcus, uallos, furcasq; bicornes.
A tq; lagobolion, & dextra flexile uimen.
E t quodcunque genus retis uenantibus aptum:
V ighinti ualli, triginta ue retia firment.
S it retis duplex illis mensura: feraci
C assibus adueniat lectum carthagine linum.
P hasidis aut campis rapidi mittatur aquosis.
A nulhus hinc casses suspensos plurimus ipsos
C ontineat: preda ut concurrant retia capta.
A t si uallorum fuerit minor ullus, in altis
H unc poteris dorsis elatæ figere terra.
H inc atque inde canes teneant qui retia seruant
V ltima, dextra quibus iaculis armetur acutis.
O mnia nec nostro complecti carmine possunt.

R etia, non eadem cunctis animalibus apra.
 S unt diuersa uiris pariter piscantibus illa,
 E t uarijs confecta modis: nec casse in eodem
 C um cephalo saltat thynnus, cancriq; marini.
 N on illo trahitur uirulus, quo sepia rete.
 N ec cum passeribus ueniunt ad littora cuncti.
 A dde quod & plumbum suspendit retibus imis
 P iscator, quod uallus abest, qui mergat, in unda.
 I n summis retinetur aquis a subere retis
 A ltera pars: hominum ualuit solertia tantum
 V t uelut in terra, tensos in fluctibus altis
 F irmarint casses spumantis in agmina ponti.
 C ontra uenanti nulla est penuria terre.
 R etia nec plumbum, nec suber molle requirunt.
 S ed firmæ fixis uallis, furcisq; tenentur.
 C ommoda nec dura desunt antevidis. ipsis
 A ucupibus pariter non desunt uimina longa.
 N ec furcæ uirides, natino coriuce ualli.
 Hæc ubi parta, canes quærentur cursibus acres,
 Q uiq; probi generis sint, in certamina fortes.
 N unc agè quæ paruo catulo sit cura legendo,
 Q uis color, & species, quæ forma in corpore toto
 C onueniat, referam: color est deterrimus albo.
 N ec placeat niueis maculis signatus & atris.
 A ut longis nimium uillis, fusco ue colore.
 S it torua facie, cilio sub lumina nigro.
 O s habeat latum, quos & dixere caninos
 Q uatuor infracto spectentur robore dentes.
 L umina magna placent, & pectora lata, caputq;
 G rande satis, collum longum, uillosq; cauda

DE VENATIONE

Longa placet, collecta caput quæ spectet honestum
In spiram, latiq; humeri, sint fortia crura.
Crassa magis sint ipsa tamen postrema, micanti
Sint aures tenues, patulis & naribus efflet.
His animaduersis nimium nec crassa legantur
Membra, nec in tenui quærantur corpore vires.
Hæc catuli species, hæc laudatissima forma,
Quæ præ se fert sauritem: hõc est aptior ursi
Quò magis accedet, fueritq; simillima toruis.
Cæcropius catulus est quem dixere parhippum.
Indicus, Argolicus, Thrax, & Crætenus, Alanus.
Celiticus, Arcadicus, Spartanus, Thessalus, atque
Corsus, & Ausonius, Bretræus, Amorgus, Iberus,
Incola arundiferi Nili, quem caria nutrit.
Cæstorides uenatori gratissima turba.
Magnetes, gregibus custodia fida Molossus.
Sunt quos diaponos dicunt, uenantibus apti.
Delitijs Melitæus eris, non cursibus aptus.
Tu quos ad studium uenandi legeris, & quos
Dixeris hinc comites cursus, cædisq; ferarum
Quere mares: maribus maior uis est, animusq;
Et melius tolerare ualent certamina longa.
Pracipuum hinc inde à teneris impende laborem,
Vt suefiant pugnare feris hi cernere adultos.
Et uideant cornu, & uoci parere uocantum.
Cum Phœbe decies nitidum compleuerit orbem,
Paulatim suefiant cursus tolerare laborem.
Fit facile à teneris quod primùm discitur annis.
Et nihil est quod plus longa assuetudine possit.
Nec nulla hinc merces sequitur te digna laborum

I n loca dura canes si duxeris, aspera montis
 P er iuga, syluestri populo uix peruia, sepe.
 S cilicet hinc ungues solida, corpusq; labori
 A ptius est paruo, magnum quod pertulit ante.
 M agna laboranti frustra sunt premia parta.
 I nde ubi creuerunt, maturaq; uenerit etas,
 Q uos legis armento clauis armentur acutis.
 A t quos uenandi studio delegeris, apri
 F ulmineum ut uitent dentem, morsusq; ferarum,
 H is face diploides, quas molli uellere comple.
 S ed neque dura nimis collum collaria cingant,
 L ata'ne stelmonia catulis, & lora parentur.
 A st ubi iam boreas inuadit frigidus arua,
 E t glacialis hyems currentia flumina sifit,
 A rcendæ à plantis concreta frigore crustæ.
 A tque armandus erit pes, ne mala frigora lædant,
 E t tellus concreta gelu, spinæq; rigentes.
 H is actis, quoniam labuntur tempora uitæ, &
 O ptima quæq; dies, subit improuisa senectus,
 E t morbus rapit, & seua inclementia mortis,
 E st proles reparanda tibi, pecus omne nouandum
 D um licet: hoc studium uiuentia cuncta requirunt.
 N am pater omnipotens qui nutu regna gubernat
 C ælorum, & terras, & strati marmoris undam,
 H aud facilem cursum miseris mortalibus æui
 E sse dedit, uarijs torpentia pectora curis
 M ouit, & ingenium fecere incommoda cautum.
 V ere nouo poscunt genitalia semina terræ.
 V ere magis teneri curatur uulnus Amoris.
 C onueniunt Veneris captæ dulcedine gentes

DE VENATIONE

S quammigeræ, totus pontus tum feruet amore.
 I mpia tum posito mitescunt ora ueneno.
 V ere sonant syluæ uolucrum concentibus alte.
 E t totus feruet Veneris dulcedine mundus.
 C andida tum quærit cornutum bucula taurum.
 A tque inter flores iungunt sua rostra columbæ.
 V ere fera, & catulis Veneris sunt gaudia cure.
 T um cuicumque canum studium, cui Delia cure
 C astra sequi, canibus subiit iam cura parandis.
 V eloces celeri iungantur, fortibus acres.
 F ortibus eximij nascuntur; Alanus iberæ,
 C ares Threiciæ nymphæ iungatur, & Arcas
 E lais: gens una tamen felicior una
 N ascitur ex specie. ponantur nomina cuique
 C erta cani, teneatq; ad summum syllaba binda.
 P rotinus ut noscat uoces, & uerba uocantum.
 P ræterea multum refert, cum uenerit hora
 L ucinae, & partus tenues in luminis auras
 E diderit connixa parens, plena ubera matris
 S iccent. nec primum lactentes ora bouino,
 A ut ouium imbuti tibi sint, uel lacte capelle.
 N atura, & mos nutricis cum lacte bibuntur.
 C eruarum siccent, damarum'ue ubera, matris
 C opia si desit, uel toruæ dura lænæ.
 I n melius uertenda tibi est natura: uidemus
 S ponte sua res in peius ruere, arbuta Bachi,
 S i desint cultus, si laxis palmes habenis
 H uc, illuc eat, & nulli sit cura colono,
 N il feret; aut duris fiet labrusca racemis.
 H oc quoque uenantem primum monuisse sagaccis

P rofuerit , catulos sectari montibus altis
 N e vulpem patiantur : eos à cursibus illis
 C ontinuò reuocent , ne spina corpora ledant.
 Sed iam cura canum cadere , & succedere equorum
 I ncipit , hos etiam uocat in sua Delia castra.
 C apreolos, lepores, ceruos, damasq; uolantes
 S ape necesse sequi spatiosa per æquora campi.
 A t natura uiris pariter uelocibus esse
 N on dedit : ingenio quibus est prudentia maior .
 I dcirco quærentur equi qui cursibus acres,
 Q ui gyris apti sint , in certamina fortes.
 N unc agè quæ species referam , quæ forma legendis
 P repetibus quæratuſ equis . quæ prima iubemus
 G rande satis corpus sit : membra rotunda , caputq;
 E xiguum , densis uelentur corpora setis .
 O s mediocre , breues aures , naresq; patentis .
 N ec placet hirsutum cilium nimis , alba nimis ue
 L umina , nec latebris ueluti latitantia , frons sit
 L ata , solum firmo pulset grauis ungula cornu .
 S ed neque dura nimis placeat , nam scinditur æstu .
 Q uæ tenera est , facili pariter consumitur usu .
 S it longum corpus , & densum , pectora lata .
 P er lumbos duplex & agatur spina : natesq;
 S int pingues , sit densa iuba , & decumbat in harmo
 D extro , compositum crus . omnes flectere nodos
 P ossit : uelociq; fuga præuerrere uentos .
 C auda decet crassa , & setis densissima longis .
 E st albo color haud aptus , candore niuali
 A ptus equus , pariter maculis signatus amaris .
 O mnibus est aptus color hic qui purus , & ipsa

DE VENATIONE

In specie syncerus adest, maculæq; nitentes.
Opitimus Armenius pullus, Tyrrhenus, Achiuus.
Arcadicus, Maurus, Siculus, Thrax, Magnes, Iberus.
Sarmaticus, Lybicus, Cretenfis, Erembus, Epeius.
Celticus, Ioniussq; , Epiriç; incola campi.
Denique quàm uarium genus est mortale, & equorum
Progenites, tamen in quauis uirtute uidebis
Prastanteis specie, nulla est ita prouida tellus
Vt non triste ferat quid, non ita perfidus ullus
Vt non quid pariat mortalibus utile campus.
Cernis ut urtica, & spinis paliurus acutis,
Purpureæq; rosæ surgant, uiolisq; propinqui.
Quod superest, semper quando uelocior est mas
Quære mares: arcenda procul tibi foemina solis
Saltibus, eius odor patulis si naribus hæsit,
Discurrunt Veneris capti dulcedine campos.
Intempestiuus hinnitibus insonat æther.
Concussæq; tremunt syluæ, nemus omne remugit.
Nil calcar, nil fræna iuuant, nil seua morantur
Verbera, nil alti montes, nil fluminis undæ.
Quò Deus acer agit, stimuloq; potentior omni
Huc fugiunt, huc fert animus, huc tota uoluntas.
Excutiunt equites, syluasq; , ferasq; relinquunt.
Velociq; fuga superant plana æquora campi.
Quod si forte tenent equites sua fræna, reguntq;
Diffugit tamen hinnitum perterrita dama,
Et quæcunque feræ syluas, monteisq; pererrant.
Capadoces dicuntur equi præstare superbis
Cursibus, atque animis. ueniunt uenantibus usu,
Militibusq; feris, splendentibus ære cateruis.

Præterea iuuenes quos in sua Delia castra

E light, haud nimium pingues, tenuis ue iubemus,

N ec uenatori spargantur tempora canis.

S æpe feras per densa sequi uirgulta necesse est,

S ublimem uel scandere equum, aut decernere ferro.

T ardior in pugnas pinguis, cursusq; laborem.

F ert ægre senior, cursumq; & prælia longa.

N on audit uoces horum Dictynna precantium.

S unt tres bellantum species, tria castra parantur.

H æc regit immanis Mauors, quiq; impius ære

I n se se armauitq; homines, & strauit in aruis.

M ilitiam iuuenis petit, & tua castra Cupido.

H unc armas precibus, lacrymis, donisq;, quærelis.

T ertia uenantum curæ tibi Delia castra.

R etibus hos armas, & ferro diua nitenti.

N on capit annosum Mauors, Dictynna, Cupido.

N on ille acceptus primis, non ille secundis

A ccipitur castris, reiectus & ille supremis.

Q uod si consilium senibus, si plurima rerum

V isarum memori desit prudentia menti,

I am nihilum quod restet erit: sunt fabula uana.

Q uid ue aliud quàm pondus iners, & inutile terre?

Dicendum & quæ sint uestes uenantibus aptæ.

N ec decorat tantum uestis gestamen honestæ

Q ua pro quisque suo uestitur munere, quantum

M uneribus sumptis prodest, rebusq; gerendis.

C onueniunt longæ uestes qui publica tractant

M unera, consulto iuris, populumq; regenti.

C onueniunt arcana quibus creduntur, & altè

P ectore consilium quorum latuisse iuuabit.

C onueniunt succincta uiris uenantibus ipsa
 P allia, ne rapiant spinæ, aut uirgulta morentur
 C urrenteus, rapido resonent neu flamine uenti.
 P rofuit & nudis pedibus uestigia quæri
 C æca feræ, ne fracta sonent arentia ligna
 S ub solea, moneantq; feras sua linquere lustra.
 S cilicet aduentasse uiros, mortemq; parari.
 S emina tum credis scopulis arentibus æstu.
 L æua canes ducat longis, durisq; ligatos
 L oris: ne intempestiui certamina tentent.
 S ed tamen hos facile & possis immittere uiso
 C ontinuò lepori, nec uinacula stricta retardent.
 V enantis lato teneat uenabula ferro
 D extera: uenantes taceant hominesq; canesq;
 H oc suefscant catuli præstare silentia parui.
 Quod superest celeris catuli cui credita cura,
 N utriat illecebris hunc, & sibi iungat amore.
 S ic facile & noto domino parere iubenti
 D isceret, acceptisq; sequi uestigia signis.
 N am neque difficile est natura cum sit amicus
 C onciliare tibi catulum, custodia fida,
 I nconcuſsus Amor canis est per tempora multa.
 P yrrhus inauditum catuli testatur amorem:
 C uius (uti fama est) dominus cum forte iaceret
 I nſidijs cæsus, stabat lacrymabile corpus
 O bſeruans, non ille cibi, non fontis amore
 A bduci poterat, cupiens miserabilis usque,
 V sque querebatur dominum, lacrymasse putares.
 L eniter interdum uultum lambebat, & ora.
 T um rursus lacrymans Dominum, residensq; uocabat.

Quæ res ut Pyrrhi regis peruenit ad aureis, G
 Indoluit: miratus enim quo uinculo amoris A
 Sint homini deuincta canum fidelissima corda. M
 Nec uisum est audisse satis, sed cernere coram 2
 Rem uoluit, cupiens ulciscier impia facta. A
 Nullus at in totis reperitur denique castris, M
 Qui fuerit cædis, qui tanti criminis autor. H
 Inde canis domini tumulato funere regem M
 Multa gemens sequitur, lætatur tempore nullo. V
 Non ille illecebris, non blanda uoce mouetur. 2
 Sollicitant curæ domini languentia corda. 3
 Pectora non capiunt noctu, non luce quietem. H
 Puribus exactis Pyrrhus per castra diebus M
 Ibat, ut instructas acies, & uiseret agmen, O
 Admiranda cano: sed priscis cognita sacclis, A
 Terrarum totum iam decantata per orbem. E
 Forte canis nouit dominum qui nocte cecidit, F
 Autoremq; necis: latratibus excitus altis D
 Hunc accusabat cædis, solumq; petebat. 2
 In pœnas poscebat eum, Pyrrhumq; uocabat. H
 Quis poterat signis: hunc aspiciebat, & inde M
 In domini autorem cædis latrabat. aperte M
 Ut scirent omnes domini quia funeris autor. A
 Tum rapitur miles manibus post terga reuinctis, T
 Ducitur irati mox ad tentoria regis. 3
 Hic gaudere canis posito mœrore, benignis O
 Blanditijs multis regem mulcere, proteruus 2
 Ut daret emeritas miles pro crimine pœnas. T
 Inulit huic mortem quod non sperauerat unum D
 Cognita res tandem. nec possunt impia facta H

DE VENATIONE

D elituisse diu. testatur Capparus olim
A etei templi custos, rigidusq; satelles.
N am fuit & Phoebus, nymphaq; Coronide nato
S acratum templum, sacra in Palladis urbe.
A rgenti diues, donatae uestis, & auri.
M ultaq; uestibat muros uotiu tabella.
H uc egri soliti qui conualuere medelis
M unera ferre deo, conspersa cruore iuuenti
V sque tepebat humus, semperq; calentia thure
S tructa. Deo centum stabant altaria circum.
C uncta sacerdotum seruabat munera cura.
H os latuit, uigilis quanta est solertia furis,
M unera multa uirum rapiens fur, uisa relictis
Q uae preciosa magis, argenti pondus & auri
A rre laborati. custodes non tamen omnes
E t latuit, uigil unus erat custodia semper
F ida canis, cui Capparos erat nomen. deus illi
D iuino afflatu seu mouit prouida corda.
S eu res quaeque suas animalia cuncta tuentur,
H uic nostro studio, nostraeq; obnoxia cura.
N ostra putamus enim tutelae credita nostrae.
N escio quo templi seu res seruabat amore,
A c ueluti illius cuperet dispendia, furem
P onè secutus eum est ullo non inde timore,
B landitijs ue minis ue potest diuellier unquam.
Q uod latuisse uiros seruantes nouerat. illum
S aepe canem saxis petijt fur, saepe latendo
F allere crediderat: sed nulla denique fraude
D ecepisse ualet, semper comitatur euntem.
H unc accusabat latratibus, usque petebat

Quæ cepit dominos latitans de diuite templo.
 Blanditijs alios mulcebat, non secus ac si
 Auxilium peteret. quæ res ut uenit ad aureis
 Aetæi populi, multis narrata sequentis
 Forma canis, multi magnis mittuntur Athenis.
 Mænera raptori rapiunt, furemque reducunt,
 Tum gaudere canis partis quæ amiserat ante.
 Et rursus petijt templi sibi limina nota.
 Fur dedit emeritas tanto pro crimine pœnas.
 Tantus amor canibus, tanta est custodia rerum.
 Deceuerunt canem patres per tempora cuncta
 N utriri laute, merces hæc una laborum
 Digna canis, tanto sed non est commoda factio.
 Possem multa canum uariorum exempla referre,
 Nisi pigeat studium paruorum noscere rerum.
 Nec parua canibus curæ est custodibus ipsis
 Et res, et dominus: testatur uertagus acer.
 Nam solis agris, et solis saltibus errat,
 Atque capit quodcunque potest, prædamque reportat
 Hinc domino: nullo tardatur munere, nullis
 Blanditijs capitur. sua pignora cara putares
 N utriri, est tantæ domini custodia curæ.
 Multa exempla canum sunt præcis cognita sæculla
 His tamen haud nostris multo peiora diebus.
 Sed res in peius tendunt, sunt deteriores
 Quam fuerint hodie. nummorum sola libido
 Nunc omnes complet libros: nil incluta facta
 Curantur, nil egregium committere chartis
 Mos est. obscuris uoluuntur cuncta tenebris.
 Quid nisi mollitiem nostram, lucrumque minores,

Q uā ratione legent mercator iunxit aceruo ?
 P lebeio plebeia canunt idiomate cuncti.
 Q uot nam Bergnus ait, latoq; Bocatius ore,
 Q uā foret æterna celari nocte decorum ?
 S ed reuocant Dryades, sylvarum numina sancta
 E rrantēs ad lustra petunt, atque antra relicta
 S acratī nemoris, uiridans ubi populus illa
 A lta regens ramis prædulci murmurat aura.
 Nunc quo conueniat uenari tempore, uel qua
 P arte anni, lucisq; mihi narrate Camenæ.
 N auita uelivolæ quum pandit carbasā puppis,
 E t secat hyberno posito freta lata tumultu,
 T empora tota die sunt uenatoribus apta.
 L umine quum primo Phæbus lustrauerit orbem,
 I amq; parentur equi, casses, hominesq; canesq;
 L ataq; rura petant quærentes lustra ferarum.
 M ox ubi sol medium cæli conscenderit altus,
 E t paribus spatijs Eoæ littora terræ,
 O cciduasq; domos distantes uiderit, & quum
 S ignificans gregibus pastor florentia rura
 L iquerit, & natis referent plena ubera matres,
 T empus gramineis est prandia sumere mensis.
 S unt ubi labentes fluij, fontesq; perennes.
 V mbrosi nemoris natui pumicis antra.
 V el quercus sacrata Ioui, uel grata Coronæ
 P opulus Herculeæ: ridentia marmora musco.
 V enanteis homines sequitur iucunda uoluptas
 P lurima, nec sudore minor. de rupe ruentem
 N unc aprum cernunt, nunc alta rupe morantem
 P rospiciunt ceruum. uenator cominus illum

M irantem cedit, catulos uel ponè timentem
R etibus implicuit, ferroq; obruncat acuto.
I psa fames iucunda uenit uenantibus. ulla
D elitias non expectant, quas improba uentris
I ngluuies reperit. contenti simpliciori
S unt mensa. nec femineus syluestria luxus
I ngreditur. carpunt alto quæ plurima monte
N ascuntur, quæ sylua tulit. si lumina quando
A rreptit somnus fessis medicina laborum,
I nuitant uolucrum cantus, dulcesq; susurri.
E t Zephyro quæ sylua tremit iactata sereno.
N ec defunt herbæ molles gratissima strata.
I nuidiosa toris auratis, murice tinctis.
P òst ubi graminea dudum requieueris umbra,
E t sol de medio cæli descenderit altus,
L ata per arua canes rursus uestigia quærant.
D onec in Oceanum flammatos lurida solis
P ræcipitarit equos nox: primaq; duxerit astra.
Mox ubi iam primum cuculus cantauerit æstum,
E t querulis late resonabunt arua cicadis,
S ub lucem tremulis etiam splendentibus astris
I am petere arua canes teletes, saltusq; iubemus.
I mmodici interdum delent uestigia roes.
P lurimus et grauidis diffusus nubibus imber.
A ut grauis arboribus incumbens flamine uentus.
H oc libuit monuisse prius, ne forte Dianam
I ncuses deleta petens uestigia frustra.
A estate inuenies uestigia recta serarum,
Q uæ fuerant olim uernis obliqua diebus.
C ùm syluis agitabat Amor, Venerisq; Cupido.

Sol ubi flammis uoluit consperget lumine campos,
Excutient matutinas & gramina guttas,
Cum grauis incumbit campis arenibus ætus,
Linquendi saltus, & limina nota petenda.
Inuisa est adeo canibus uelocibus æstas.
Impediunt herbae currentes, & premit æstus.
Vt uer est homini, canibusq; sagacibus aptum.
Nam neque tū nimius calor, aut noua gramina tardant.
Interdum rapiunt uestigia floris odores.
Quum repetunt armenta nemus, cum pascua læta,
Area nec Cereris grauius gemit uesta calore,
Rusticus ad uentos paleas sed iactat inanes,
Mitior est terris solis calor. arua iubentur
Rursus adire uiri uenantes, atque canum uis.
Ast ubi Libra diem paribus diuiserit horis,
Et noctem, uel dira Nepæ quum surget ab undis
Stella, coronatus pomis Autumnus apricis
Collibus insidens pluuium cantabit ad Austrum.
Quantuscunq; dies est uenatoribus aptus.
Nam neque tunc æstus lædunt hominesq; canesq;
Currentes, nimium nec gramina longa retardant.
Non hyemis glacies concreta fluminis unda,
Est eadem ratio uenandi quum legit uuas
Rusticus, eque fauis liquentia mella premuntur,
Quum trudent nudos spumantia labra racemos,
Fruetileq; uirent solertis tecta coloni,
Quæ fuit ante: grauis cum primum inuisa colubra
Candida uenit auis, tellus renouatur aratro.
Hoc etiam meminisse iuuat: cum candida Phœbe
E regione uidet fratrem, cum distat utrinque

Pene equo spatio pulsantibus aethera flammis,
Non adeò redolent uestigia caeca ferarum.
 Cùm vitream glaciem turgentia flumina trudent,
Et pontem concreta gelu dant ante carnis
Sulcata, aggeribus niueus latet abdita tellus,
Pars media est lucis duris uenantibus apta.
Phæbus ubi primum liquidis extollitur undis,
Caliuagis uel demit equis iuga flamma, frigus
Ferre graue est. coit unda prius resoluta tepenti
Si qua calore fuit solis cum sydera surgunt.
Et noua lux actæ sapiet mala frigora noctis.
Interdum rapiunt imbres uestigia densi.
Nunc glacies concreta, niues, gelidæq; pruinae.
Sunt hyemis longi tractus quos noctibus errant
Per nemora alta feræ. sed iam demittere uela
Tempus adest primum demensis nauibus equor.

NATALIS COMITVM

DE VENATIONE

LIBER SECVNDVS.

Iuliani Mundi ciuis Veneti in librum
secundum argumentum.

A st elephantorum narrantur honesta secundo
C oniuugia, & patria, & mores, uenatio, & æuum,
C uncti Lupi pariter, pariter narrantur hyæna.
F œcundumq; genus Leporum. generosa Leonum
S emina. & hyrcanæ falluntur tigrides arte.

A CTENVS arma, canes, homines, &
robur equorum.

N unc Veneris stimulos, seuq; Cupi-
dinis ignes,

T empora Lucinæ, uenantum furta
canemus.

H æc quoque respicias Francisci nobile germen

R oboris, Ausoniæ decus insuperabile Iuli.

E ripe me his tenebris, & habenti nubila terra.

L ittora deserimus. discedere terra uiderur.

E ia agè rumpe moras: uentis impleto secundis

C arbasa, da pelagi tranquillos currere fluctus.

S yluarum, nemorumq; deæ, luciq; sacrati

C ura quibus Dryades secratos pandite saltus.

Q uam uaria Oceani proles sub fluctibus altis

Q uantaq; turbat aquas moles, erratq; per undas,

T am uarium, tantumq; genus super æquore terræ

Cernitur

Cernitur. est varijs diuisum piscibus æquor.
 F luctibus hic summis, ast hic uersatur in imis.
 O ceanus piscem tulit hunc, ast algifer illum
 A dria. non'ne uides diuisas æris oras?
 I n summum uolucris uolat hæc, uolat altera in imum.
 V t'q; cupit colles saxosos altera uitis,
 A ltera amat pinguem, lætaturq; ubere campi.
 S ic quoque diuisus varijs animalibus orbis.
 F lorida fert magnos elephantos India. tigreis
 A rmenia. atque alibi nascuntur dira Leonum
 S emina. sunt oryges alibi, sunt dorcades illic.
 D enique nec passim celeres nascuntur iorci.
 N ec varijs panthera notis, mimusq; pithecus.
 N on una atque eadem fert omnia gramina tellus.
 Q uæ mare, quæ terras habitant, quæq; ætheris oras,
 P lura uiris ignota, uirum solertia longa
 Q uam norit. nam quis species, uel nomina quæ sint
 N oseret? at pridem desunt sua nomina multis.
 Q uod noua nascuntur semper terraq; mariq;
 N ec maiora freti uoluuntur monstra baratro,
 Q uàm quæ terra tulit: conuolui marmor ab imo
 C redas, quum uasto se uoluunt corpore cete.
 C ete Atlantiaci fastus, & gloria fluctus.
 F rondosos nutare putes cum uertice montes,
 Q uum uasto incedunt elephantes corpore magni.
 S ed tamen & tanta hæc moles, hæc corpora tanta,
 M agnanimò rerum domino uincuntur Amore.
 C um niueo cerasi uestitur planta colore,
 E t teneræ erumpunt uiridi de cortice gemmæ,
 C umq; nouis uiolis redolent florentia rura,

DE VENATIONE

D isspulit & nubes hybernas mitior aura,
 Q uatuor exactis lustris labentibus annis
 C oncipit ingentis elephas in pectore flammās.
 N on tamen ut pugnet reliquis. huic alma decorum
 I ngenium Natura dedit, nec gloria digna
 C reditur his super occidi, uel cedere uictos.
 E t quantum humanum genus est uirtutis, & equi
 S eruator, tantum capitur uirtutis amore.
 N ullus adulterium committit. foemina masq;
 S ecedunt thalami quum uenit tempus ab omni
 A gmine. quinque dies simul hi, soli q; morantur.
 P ost ubi sexta diem patefecit clara serenum
 M emnonis exoriens mater, stellasq; fugauit,
 F ontanis purgantur aquis, uel flumine uiuo.
 N ec prius hinc socios, & sueta armenta requirunt.
 T anta pudicitia cura est animalibus istis.
 E xactis pariunt annis hinc parua duobus
 P ignora, quod spatium partus Lucina moratur.
 A ethiopi, Mauro pariter nascuntur, & Indo.
 S ed tamen hos reliquis maiores India nutrit.
 T ristantur raptō, parto letantur honore
 C orda elephantorum studijs obnoxia nostris.
 M ultiplīcī petitur certamine gens elephantum.
 N anque alij circūm fossis, atque aggere cingunt.
 A ggeribus clausos longa obsidione fatigant.
 A c ueluti clausi muris, & turribus altis,
 Q uos uictus tandem penuria uicit, & hostis,
 S unt faciles, fastumq; ferunt, subduntq; potenti.
 S ic hi uincuntur studioq; fameq; sitiq;
 V enantur sic quos cupiunt in Martia castra.

Ascendunt alij domitos, & fræna reponunt.

Hinc nemora alta petunt. armento quem procul esse

Norunt, hunc loris domitant, & uerbere multo.

Donec defessus iaceat prostratus harena.

Tum domitum credunt cum cepit gramina primum

Humana porrecta manu. nec mitior ulla est

Humano generi, fera siquem nouerit esse

Fraude procul. sunt qui foueis uenentur, & altè

Defossis puteis. à tergo hinc agmine multo

Venator premit. ut norunt armenta elephantum

Succurrunt lapsò. saxis atque undique ramis

Congestis replent foueas, redimuntq; cadentem.

Vsque adeò ingenium mite est elephantibus, alter

Fraterno alterius damno succurrit amore.

Sunt gemini exerti dentes. promuscide longa

Prosternit plantas altas, fructus legit ore.

Cauda breuis: magno pro corpore protinus ipsa

Parua carent nodis, faciliq; uolumine crura.

Forde caput, paruæq; aures, nec lumina quanta

Hoc tantum poscat corpus, sint grandia quamuis.

Nigra cutis. tergus nullo penetrabile ferro.

Hic paulò uillis est uenter mollior atris.

Incumbens tereti palmæ, fagoq; uirenti,

Decerpit tacitè blandum per pectora somnum.

Hæc quoque uenandi ratio est. ea planta secatur.

Hic cadit incumbens elephas, hac uincitur arte.

Sed neque mox facile magno se pondere stratus

Tollit humo. siue hoc monocampi tibia cruris,

Seu pes horrendis armis spoliatus, & ungue.

Integra uix quino signatur limite planta.

N am quibus ingenium prudens Natura negauit,
 T radidit his unguis, dentes, aut cornua dura.
 L æui radices conuellit robore dentis.
 A t dextri uenatoresq; ferasq; trucidat.
 S æpius hi terra uescuntur, sæpe lapillis.
 P aruorum senibus mira est custodia. flumen
 T ranantes primi iuuenes queis corpora parua
 I ngrediuntur aquas. seniorum flumina mole
 N e nimium crescant, iuuenes mergantur in undis.
 F lumine digressis senior præcedit, & agmen
 E xtremum claudit quicumque etate secundus.
 O mnibus est spatium longum, longissima uitæ
 T empora: uiginti bis dicunt uiuere lustra.
 Carniuoris color est idem, mens impia sæuis
 A tque cruenta Lupis. imitantur lumina flammæ.
 N octe procul cernes radiantis lampadis instar.
 F orma refert catulum, nares, & gressus, & unguis.
 H orridior tamen aspectus, speciesq; tremenda.
 F orma Lycaonios, & terga horrentia setis
 N unc etiam referunt animos, atque impia corda.
 P erfusi pecudum casarum sanguine gaudent.
 E t cum prætereunt currentia flumina multi
 F ortior est reliquis dux. caudam mordicus illi
 P onè sequens tenet ore, Lupis hic omnibus ordo.
 V iuere Niliacis nulli dicuntur in oris,
 M ontibus aut Aphris. qui sunt dicuntur inertes,
 E t parui. tanti patria est, primiq; penates.
 S cilicet & multum refert ad corpora, uires,
 E t mores, genitale solum que sydera spectet.
 E st coitus meta his bis sex concessa dierum.

V er ubi dispellit nubes, & purior aether
 D educit sine fece dies, in pectore flammæ
 C oncipiunt, & more canum iunguntur. in unum
 C onueniunt quos cogit Amor, Veneriſq; Cupido.
 H eu male tum ſolis erratur ſaltibus. unam
 M ulta lupam ſequitur turba: hinc fera prælia miſcent:
 P rælia dura ſuper Veneris dulcedine: uicti
 V el fundunt dulces animas, uictoribus ultro
 V el cedunt, cunctis eſt uincere certa uoluntas.
 C ernis uti tauri pugnantes ſanguine fuſo
 M embra lauent, ſemperq; magis pulſantibus ardent
 F luctibus irarum. carpit formoſa iuuenca
 I nterea gramen, miſeros nec ſpectat amantes.
 T ertius interdum potitur certantibus illis
 B ellorum cauſa. ſic hi dum prælia miſcent,
 H ic fruitur felix horum mercede laborum.
 Q ualis Capreoli uenatio, & ipſa Luporum.
 F ert baliſta necem. ſaltus hi rete coronant
 I ncultos, caſſeus nequeunt ubi tendere, ramis,
 A rboribusq; uias denſant, ut peruia nulli
 P ars ea ſit. latos ſaltus indagine cingunt,
 D iſcurrunt nemora altæ canes, hominesq;: ferarum
 S i qua fugit, plantæ catuli ducuntur odore.
 E t cogunt in rete, ferit qui retia ſeruat:
 S tructaq; ſylvarum ramis magalia linquit.
 C æduntur miſeri, nec ſpes datur ulla ſalutis,
 P arcere quòd nullis didicerunt antè. rigentes
 I nterdum pugnant canibus, laniantq; uiciſſim:
 E t rabido querunt extremam dente ſalutem.
 S ic ubi planities completur qui oppida cingunt

H ostibus , atque acies longam traxere coronam ,
 M œnibus inclusi sperant fera fata : sed armis
 N ituntur decorare prius post funera mortem .
 S œuorum species dicuntur quinque luporum .
 E st ingens horror canibus si pellibus horum
 I ndutus plantas cedas . uocem his rapit horror ,
 V t rapuere prius uisis mortalibus ante .
 P ræterea colli si fiant tympana pelle ,
 C ætera cuncta silent ingenti uicta sonore .
 P ascitur eoi simul incola psitacus arui .
 N escio quo feruore lupis deuinctus amoris .
 P ar numerus canibus catulorum , & tempora partus
 N ascuntur cæci , uomitumq; cientiã carpunt
 G ramina . uescuntur terra . quum tollitur undis
 S corpuius , & lucem rapuit mortalibus almam
 P ræcipiti labens curru Phaetontius heros ,
 T empora Lucinæ ueniunt his . pondus in alta
 D eponunt uentris sylua , cæcisq; latebris .
 F œmina bisquinis uterum gestare diebus
 I nsuper & binis fertur . quo tempore quondam
 F ugit hyperboreis in Delum splendida Phæbi
 M ater , & ignotam sumpsit mutata figuram .
 T hessala terra lupos , & diuitis insula Cretæ
 F erre negant , uti fama refert . triginta diebus
 B is actis alij referunt hos edere partus .
 At thoës pariter celeres , & cursibus acres :
 S unt breuiora quibus crura , exporrectaq; cauda .
 L ongius & corpus . thoës natura negauit
 V eloces numero foetus æquare priores .
 N unc duo , nunc treis , ad summum sed quatuor edunt .

R etibus impliciti supremam dente salutem
 E xperiuntur & hi. nulla in discrimine uitæ
 P onuntur, mortis duros ut uellere nodos
 V nguibus, ingenio, morsu, pede, uiribus, arte,
 N on tentent. grauiora pati nec morte putatur.
 C ætera quæ capiunt pugnando fortiter hosti
 V ulnera, creduntur nigræ medicamina mortis.
 E st ubi temperies coeli iucunda, uirorum
 N i cadat insidijs lupus, huic sunt tempora uitæ
 L onga: octo fertur uiuendo uincere lustra.
 H umano generi natura thoes amici.
 A dmiranda quibus data sunt obliuia rerum.
 E st quando diuersa feris natura, puellæ
 P andite Orestiadès, iam uestros pandite saltus.
 E t nemorum secreta loci, collisq; supini.
 I am uarios campi aprici narrate colonos.
 His magis hirsutæ multo nascuntur hyæna
 A phrorum terris: catulis inimica propago.
 M agnanimò pariter gens hæc inuisa leoni.
 F lectitur in medio uilloso tergoris. arctæ
 H is porrecta caput coniungit spina. nigranti
 L imite uillorum tergus uestitur utrinque.
 S unt magis hirsutæ cum spicea protulit Aestas
 C rine coronato paleis flauentia ferta.
 N oëtinagæ color est oculis incertus hyæna.
 M ille refert uarios acies inspeeta colores.
 Q ualis ubi aduerso radiantis lumine Solis
 G utta micat nubes inter, cum labitur imber
 S ed nondum uenit ad terram sub nubibus atris.
 H uic Sol exoriens noctem, tenebrasq; reducit.

- A**stra diem referunt nigro surgentia caelo,
Fœmina præterea, masq; idem creditur esse.
Sic fertur vulgò. sed non & posse uidetur
Sic fieri ratione. feruntur prouida mater
Quæ gignit Natura marisq; & foemina amore.
Hoc generare modo possunt generata uicissim.
Aique ideo perfecta ferunt. quæ sponte uidemus,
Et nullis uinclis, & nullo fœdere nasci
Coniugij, sed corruptis consurgere rebus,
Imperfecta leues surgunt in luminis auras.
Quòd reparare genus nequeunt exorta uicissim.
Hæc non natura fieri surgentia nullo
Coniugij uincolo dicendum: ast accidit illud.
Alituum, pecudumq; genus, quæ fluctibus errant,
Omnia permisto sexus sunt semine nata.
Præterea Natura facit quod præstat, inersq;
Nil agit: & finem cunctorum sedula rerum
Prospicit, hoc fecit, melius fecisse quòd hoc est.
Commoda, & utilitas, rerum sic esse necesse,
Alma tibi fines rebus Natura creandis.
Sincerumq; cupis cunctorum animalibus ortum.
At confusa magis si hoc concedatur hyænis
Dicenda es. binæ coeant si tempore eodem
(Nam neque concipiunt ex sese, & posse fateri
Absurdum: ut nascantur equi de flamine uentii.
Perdices pariant audita uoce mariti.)
Altera pars sexus iunctis cessabit uirisque.
At neque natura est illis sic esse necesse.
Diuisum genus est. ualeant mendacia vulgi.
Aequora cum primas patiuntur strata carinas,

E t uer dispellit nubes, cœlumq; serenat,
 F lammatis telis cunctæ feriuntur Amoris,
 A tque mares plures unam sectantur hyenam.
 I mperitat gregibus mas, paruâq; pignora castrat.
 N e comites habeat Veneris, materq; tuetur.
 A st ubi iam sextus mensis præteruolat alis
 P ræpetibus, partum expectat Lucina recentem,
 H inc duo, tres raro partu nascuntur eodem.
 A t paritura parens nemorum in secreta recedit.
 S int ut ab insidijs partus hominumq; ferarumq;
 A bditi: & incursum fugiant, mortisq; ruinam.
 L uce latens sua lustra fouet, paruosq; nepotes.
 N octe cibum querit dum carpunt cætera somnum.
 A st ubi queruntur canibus uenantibus, ingens
 S i sit turba canum cursu petiere salutem.
 R es utcunque tulit fugiunt, nec lumina cernunt.
 I n cassesq; cadunt, seruo uenator acuto
 I rruit, obruncatq; tremantia pectora telo.
 A t si nec canibus multis in rete premantur,
 N ec timeant magnos strepitus hominumq; canumq;
 A tergo, & possint campo committere aperto
 P rælia, quid ualeant coram fecisse periculum,
 T ristibus auspicijs occurrit primus, & atris.
 E xperietur enim quantos in pectore fluctus
 I rarum uoluat, rabies sit qualis hyenæ.
 V iuere lustra feræ septem dicuntur & istæ.
 S uspendunt alij uitreis in uasibus altè
 H umanum stercus, quod lati uulneris illi
 E st medicina feræ: sed ne contingere possit.
 H æc sperans semper præsentem posse medelam,

DE VENATIONE

N ancisci, moritur decepta cupidine : & alto
 Q ui grauis ingreditur per pectora laesa dolore.
 P ost ubi iam fueris cursu, longoq; labore
 D ecessus (nec nullus enim currentia sudor
 O ra lauit) solisq; calor premet arua, iacenti
 P rebeunt molles umbras uirgulta, perennes
 A rboris haud deerunt umbrae, uel pumicis antra
 N atiui, rapiet partum spelunca calorem.
 Q uinetiam uitreus fugiens per gramina riuus
 M urmura grata ciet, placidumq; uocantia somnum.
 A dde quod & poteris gratum reperire lauacrum,
 E t pacare sitim. tam gaudia multa sequuntur
 V enantes homines, ut nostro dicere uersu
 O mnia, sit fragili scopulos secuisse carina.
 Nec lepores nostro fugietis carmine molles,
 F œcundumq; genus, ueluti sub tecta columbae,
 Q uae paritis toties, quoties uenere calenda.
 P lurima planta quibus secta est animalia, cacos
 E mittunt catulos tenues in luminis auras.
 H oc uitium lepori facilis Natura negauit.
 V na negat lepores tellus prudentis Vlyssi.
 S unt multae leporum species, qui collibus errant
 A ppennine tuis, summumq; uagantur Amanum,
 C reduntur niuibus pasci, niueus color illis
 E st quia. caerulea glacies quo tempore primum
 L iquitur, & gelidae labuntur montibus undae,
 P aularum color est illis rubicundus. in illum
 V ertitur hic candor, uix credas esse priores.
 N unc duo, nunc tres, interdum quoque quatuor edunt.
 E t nemorum secreta petunt, uirgultaq; densa,

I ngeniosa cohors leporum : sed murmure paruo
 T errentur , facilem capiunt per membra timorem .
 I nterdum rapidis tolerare sonantia uentis
 I n syluis folia haud possunt , ob murmura frondis
 C orripuere fugam : defesso corpore tandem
 Q uæ fugere diu patiuntur murmura tutò.
 S anguinis aerij tulit hoc natura . uidemus
 Q uæ cursu leuiores , timent magis omnia . motus
 C oncipit aerius faciles in pectore sanguis .
 C ernis ut immodicas pernices pectore cerui
 C oncipiant furias cursus . fluuiosq; rapaces
 C ontinuò tranent . nec tantum lustra morantur ,
 N ec syluæ , uel prolis amor , fontisq; nitentis ,
 Q uantum pulsat iners timor hos , clamorq; sequentum
 H oc , ut fama refert , horrescens murmura frondis ,
 C eperunt animal furie , tua munera questum
 A lma parens Natura , nihil quod repperit usquam
 T ristius , & tantum capiens per membra timorem .
 M ulta uoluitanti placuit sententia : uel se
 P recipitare iugis , aut alto mergere fluëtum .
 C um uitrei peteret currentis fluminis undam ,
 P rotinus insiluit flumen perterrita rana .
 I nde lepus didicit tranquillo pectore sortem
 F erre suam , tenuitq; metum quem ceperat ante .
 P ropterea tam tempestas , & tempora nobis ,
 V entorumq; dies seruandi , & sydera coeli ,
 Q uam freta qui sulcat ratibus spumantia pandis ,
 V entosasq; uias currit , nauemq; gubernat .
 S ydera cuneta notat , uenturaq; tempora discit .
 N unc spectat geminos Hædos , Claramq; coronam .

DE VENATIONE

E t nunc Arcturum , nunc te formosa Celeno .
 N unc pluuias Hyadas , nunc spectat Oriona clarum .
 N ec solum quoniam strepitus , clamorq; secundus
 V enantum facile inde premunt in retia ceruos ,
 S ed quia si flarint aduersa flatibus aura ,
 N aribus accipiunt prætensi retis odorem .
 O ccidua si forte plaga qua nocte rubentes
 P ræcipitat Phœbus currus , orbemq; relinquit ,
 A phricus aspirat , uenator Caciæ in oras .
 A t si spirarint æstiuo cardine Cauri ,
 E t leuis Argestes , uulturni regna petantur .
 Q uem latet aduersum Boreæ te flatibus Auster ?
 R etibus & canibus leporum timidissima turba
 C apta perit , uenantur aues . est plurima leti
 H is uia , nec prodest spartana more sagittæ
 A ufugere , & rapidos cursu præuerrere uentos .
 L atantur uenatorum exultantia corda
 C ursibus ut longis , & decertatur aperta
 P lanitie , clamore canes & uoce sequentum
 Q uisque inuat , sequiturq; simul clamore secundo .
 E sse canes cupiere ferè , & discernere cursu ,
 Q uoq; ualent animo leporem cepere fugacem .
 T antus amor lepores uenandi , gaudia tanta .
 H ic mens , hic animus , hic est & tota uoluntas .
 P reponunt reliquis una hæc solatia cunctis .
 E xiguo primum uenandi captus amore
 M ox neque sponte ualet diuelli , linquere non est
 V enandi studium facile . hunc tot uincula necant .
 S unt parui lepores , auris longissima , queq;
 P romittat magnum corpus , quæ fortia membra .

F orma breuis capitis. fulgentia lumina, sed que
 N unquam claudantur somno: timor usque ferarum
 S ollicitat, uigiliq; occurrunt semper amores.
 N ec gens in syluis errat foecundior ulla.
 N anque parit catulos, & eodem tempore uillis
 I ndutos utero gestat. partusq; recenti
 C ontugio incepti grauida formantur in aluo.
 S unt genus ambiguum lepores, trochus, acris hyena.
 Q uod tria naturam dicuntur habere duorum.
 P raterea leporis uillosum lingua palatum
 L ambit, & hoc uni tribuit natura, decemq;
 A nnorum spatij conclusa est limite uita.
 C astorides leporem celeres sectentur aperta
 P lanicie. hæ duris ueniunt uenantibus usu.
 Plurimus Hispani, Balearisq; incola ruris
 H uic aures similis dasipus, corpusq; caputq;
 C rura tamen breuiora, minus timet, & minus illo
 V elox, antra colit, fossiq; foramina ruris.
 H uic balista necem fert, hunc uiuerra necatum
 S edula fert epulum domino, prædamq; reportat.
 Quid tibi commemorem uersu generosa leonum
 S emina, quos Nessus uitreo complectitur amne?
 E t quos parte alia claudunt Acheloides undæ?
 A ssyriæ fuluus campis est incola terre
 C ui iuba fulua regit collum, cui plurimus harmos
 V illus habet, natura mari quod præstitit uni.
 G randius Armenio collum, Parthoq; leoni.
 L atius est tempus, radiantia lumina fulgent.
 E st adeo aspectu clarus Felicia rura
 Q uem genuere, ferax & campus pauit Erembus.

A t plures Libyes siccis nascuntur in agris,
 E xiguus & colla iubis uelantur, & atro
 M embra colore rigent. sed multo robore praestant.
 P raterea sunt certa cibus, & certa labori
 T empora, nec cunctis epulas sumpserunt diebus.
 H ic ubi comprehendit nox, & sol liquit in aquor
 A usugiens, rapiensq; diem mortalibus alnum,
 F ortia decerpunt placidam per membra quietem.
 P rima ubi temperies clarum patefecit Olympum,
 R egia progenies domino feriuntur Amore.
 C oncipiuntq; nouas insueto pectore flammas.
 S æuities insueta capit syluestria corda,
 C um rabies, flammæq; domant, & feruor amoris.
 H inc ubi floriferum uer frigora prima fugarit,
 E t glacies resoluta fluet deniêta tepore,
 C um Cynosura freto quæ nunquam mergitur alto
 C ustodem cecidisse maris letabitur undis,
 E xpectat partum facilis Lucina leonæ.
 N unc duo, nunc tres, nunc unum, nunc quatuor edit.
 S unt & qui Assyrias primo quinque edere partu,
 Q uatuor inde ferant partu peperisse secundo.
 A tque unum numero sic semper abesse priori,
 D onec sit uentum ad nihilum: tum ducere uitam
 F elicem, sobolisq; procul, partusq; dolore.
 Q uæ furia rapuerunt mares, quo tempore blandus
 P ectora fixit Amor iaculis. post foemina partum
 C oncipit, & toto nil est crudelius orbe.
 I ngredier scymnus fertur sex mensibus actis.
 D ebile principium regi natura leoni
 P restitit, id paruum capiunt ingentia cuncta.

Nunc ubi stant ædes, atque alta palatia Romæ,
 Pastorum ruguri congestum cespitem culmen
 Vix pluuia arcebat aquas, dominoq; bouiq;
 Qui fluit Eridanus lata celeberrimus unda
 Fluminibus multis auctus prorumpit in æquor.
 Nil quod non fuerit paruum, grande esse videmus.
 Maturi exiliunt scintillæ ex osse leonis.
 Duritiestanta est. flammis terretur & iras
 Horret apri, quarum fluctus in pectore uoluit.
 Nec tantum armatas hominum timet ille cateruas,
 Inuisos galli quantum sub lumina cantus.
 Est quadruplex ratio uincendi dura leonum
 Robora, nam ferro induta uicere phalanges,
 Cominus & lato sumpserunt prælia campo.
 Tum nemus omne sonat magno clangore tubarum,
 Latratuq; canum, respondet uocibus æther.
 Ecce leo ueniens rugitu territat hostem,
 Irarum magnos uoluens in pectore fluctus.
 Vnguibus exertis expectat prælia. magnas
 Lumina significant iras, & cauda leonis.
 Tristibus augurijs occurrit primus, & atris.
 Tabifica lacerat quod dura contigit ungue.
 Sed tamen indutus ferro uenator aperit
 In pectus telo expectat fera bella parato.
 Concidit interdum uictor, & uictus uterque.
 Sanguinolenta uenit uictoria parta duobus.
 Vincitur interdum canibus uis magna leonis,
 Et telo, plures in retia cedere cogunt.
 Nec fortis quamuis ualuit contendere multis.
 Sunt & qui effodiant fossas, atque aggere cingant.

DE VENATIONE

N eu sit conspicuus dolus, hinc & uepribus, illinc
 O bturent saxis. medio statuere columnam,
 S uspenduntq; agnum tum matris ab ubere raptum,
 H ic quà currentes fluuios adiere leones.
 I lle uocat crebris balatibus, hiq; potenti
 R obore confisi superant molimina saltu.
 P rima fuit priscais uenatio cognita fossæ.
 T unc hi decepti foueam labuntur in altam.
 H ic celeres nascuntur equi, quà labitur unda
 E uphratis, uirides & textit arundine ripas,
 Q ui soli faciem regis spectare leonis
 A udent, nec domino soli certare uerentur.
 H is eques instruitur. uenantes retia tendunt
 I n lunæ formam cum primis cornibus orbem
 V isit, & Oceano tollit clarissima currum.
 E xtrema retis partes sunt cura duobus.
 T ertius in medijs, atque inter utrumque locatur.
 A ccensis facibus pedites armantur, & omnis
 S ylua sonat strepitu armorum, & clangore tubarum.
 S cuta tenent leuis, quatientes illa sequuntur
 I nter se pedites, strepitu fera concita, & igne
 N on audet cedens oculos attollere contra.
 H inc equites clamore leues in retia pellunt.
 T um uerò ingentes uoluunt in pectore flammam,
 A tque indignantur secum fera corda leonum,
 S ternere quod paruum non audent uiribus hostem
 E ximijs, partis quòd non gaudere trophæis.
 V ltra Aequatorem gens est asperrima bello.
 P iscibus & premitur geminis, & flatibus Austri.
 P ene quater paribus spatijs diuisa dies est,

Noxq;

N oxq; , semel coeli dum Phœbus perficit orbem.
 H æc genus insuetum uenandi repperit . omnes
 V ellere membra tegunt , & stricto fune ligantur
 Q uatuor , aut sex : hinc armantur casside dura.
 V t uix cernantur labra , & caua lumina , nares.
 S uspendunt hastæ scutum , religantq; sonorum.
 T um sic instructi speluncam protinus hostis,
 C ecacq; lustra petunt . hic scutum concutit unus.
 E cce ruit rabido ore leo , scutoq; cientem
 S ternit humi furijs accensus . uellera mordens
 D entibus infremuit . tum scutum concutit alter
 A tergo , primum linquens , rapit ille secundum.
 S apius hoc faciunt donec sit membra labore
 D efessus , tunc ille iacet certaminis impos
 S tratus humi , manibusq; uirum uincitur anhelans.
 V incere triginta uiuendo lustra feruntur.
 Q uis primus pugnare feris hominum'ne deum'ne
 C ominus est ausus & uatum mihi pandite Diuæ.
 I nter mortales primus syluestria Perseus
 A gmina de lustris pepulit , ferroq; cecidit.
 Q uid referam Lædæ pueros ? hic repperit arcus,
 E t cursu domitare feras inuenit equorum.
 I lle canes primus docuit uestigia cautè,
 A tq; feris homines crudo decernere castu.
 H yppolitus laqueos , pedicas , & retia primus,
 E t docuit primus latos circumdare saltus.
 A t si quæ insidiæ syluestri tempore genti
 N oētis erunt , has uenator monstrauit Orion.
 Q uis furor hic tantus , uel quæ fiducia mentis,
 V nde necesse mori , uel forti uincere dextra

DE VENATIONE

Q uod lacrymis victor, precibus nec flectitur ullis,
 C ompulit audaces homines decernere primum?
 Q uid? non ne & superos, cœlumq; petiuimus ipsum?
 F ulmina nil terrent, quo vasto concita motu
 T erra tremit, uallisq; sono concussa remugit.
 H ic adiit manes, & nigri tartara Ditis.
 I lle penetravit fluctus, atque ima profundi
 O mnia, & Oceani patris secreta rexit.
 N ec satis immensi mortali machina mundi
 V isa est. quæ nescit, quæ ne intentata reliquit?
 Quid loquar Armeniæ tigres? rapidissima proles
 N ec te prætereo quæ forti nasceris Indo.
 C orpora quanta lupis. rapidæ sed forma leane
 C orporis est propior, flammantia lumina cernes,
 E t fuluis maculis corpus signatur, & albis
 N are tenus, fera non hac est formosior ulla,
 I nter quæ syluas habitant, & montibus errant.
 E t qualis uolucres inter, data forma pauoni,
 T igris est species inter syluestria cuncta.
 C arnosum satis est corpus, maculosaq; cauda
 L onga, fuga posset celes præuerrere uentos.
 N amque feris cunctis tigris uelocior una est.
 F œmina quod fertur species hæc tota, putanda
 F abula. semotum uera à ratione uidetur.
 Q uod raro uidere mares, hinc fabula sumpta est.
 D iffugiunt uenatores hi: foemina natos
 D ireptos cursu sequitur quum sentit ademptos.
 Q uatuor, aut partu catulos sex edit eodem.
 F œmineo super hic raro mas pugnat amore.
 T empore quo uerno coeunt, quæ sola uagantur,

P artibus haud coeunt eiusdem sepius anni ,
 P auca mouent Martis certamina propter Amorem.
 N unc agè quæ ratio capiendæ tigridis, & quis
 S it dolus; & quanto natos sectetur amore
 C armen erit nobis. faueas tu Delia: læuo
 Q uæ portas humero suspensam diua pharetram,
 D um nemorum secreta cano, luciꝑ; sacra.
 C um liquit catulos per syluam pabula querens,
 V enator rigidus cautè petit antra relicta,
 T igridis absentis partus rapit, atque paratum
 S candit equum celerem, pulsat trepidantia magnus
 C orda pauor. securus enim quis talibus ausis?
 A ufugit arrepto properans ad littora cursu.
 E cce uenit quæ mater ijt, nunc orba rediuit,
 V t nouit deserta domus penetrabilia natis,
 I ncipit hæc mœstam lacrymabilis inde querelam.
 Q ualis ubi nati miratur lumina mater
 D efuncti, niueasq; manus, & pallida membra.
 S ingula quæ tangit digitis, atque irrigat imbre.
 Q ualis ubi cepit, populaturq; ignibus hostis
 M œnia, conuoluitq; fremens incendia ventus,
 C onqueritur mater, stringitq; ad pectora natos,
 C oningiq; faces odit, tristesq; Hymenæos.
 I nuisa est Lucina, fera est & pronuba Iuno.
 T antus amor prolis syluestribus esse colonis
 D icitur. haud homini tantum sunt pignora curæ.
 P hiltra feris, auibus, pariter serpentibus aris
 I n natos Natura dedit, pelagiq; colonis.
 H oc facit ut nigris crocitant perterrita pennis
 H orreat arrectis, crepitansq; feratur in hostem.

DE VENATIONE I

T orua leana uirum spernat uenabula terræ
 D efixis oculis, nitidoq; hastilia ferro.
 S cilicet hæc mens est illis, hæc certa uoluntas,
 V el cum pignoribus uictas occumbere charis.
 V el seruare simul pugnando fortiter hosti.
 N aribus hinc ubi uenantum percepit odorem,
 P ugnatura ruit mater uelocior Euro.
 Q ualis ubi neruo Tyrio compulsa sagitta
 V iribus eximjis stridetq; uolatq; per auras.
 F ur ubi comprehensus matris cursu, iacit unum
 Q ui minor è catulis, & qui deformior. illa
 C orripiens ad tecta refert, iterumq; reuersa
 P rosequitur furem, speculum iacit ille rotundum.
 I lla sua primum letatur imagine formæ,
 A tque aliquem credit natorum. fraudibus istis
 M ox decepta dolet, sequitur furiata. secundum
 I nueniens speculum simili deluditur arte.
 S æpius id faciens donec sit littora uentum,
 A pta fugæ præstat raptori tempora. ponti
 E xpectans uenatorem stat littore puppis.
 P rotinus ingresso soluunt à littore funem.
 E t conto subigere ratem, curruntq; per æquor.
 H inc ubi peruenit fluëctus, & littora mater,
 V entoso afficiens fugientia pignora ponto,
 N autas incusat: sunt littora plena querelis.
 E t quam cygnorum circa Aphrica littora ponti
 L ugubris fertur cantus sua fata canentum,
 T igridis Hyrcanæ tam nox est flebilis orbæ.
 S unt qui direptis catulis quoque retia tendant
 M aribus, implicitas ob pignora rapta sequentes

O btruncant ferro : feritas est tanta uirorum.
 H eu date mortales ueniam , date matris amoris.
 E t miseram deslere suum concedite casum.
 H ic ueluti ceruos sylua uenatur in alta,
 E t canibus socijs , & strictis cominus armis.
 O Eto prætereunt , ut fama est , lustra , secundi
 D eponunt uenti , patuit iam meta laboris.

NATALIS COMITVM

DE VENATIONE

LIBER TERTIVS.

Hieronymi Parthi ciuis Veneti in librum
 tertium argumentum .

T ertius hinc urfi mores , mimiq; pitheci
 P andit , & exiguis prudentia quanta sciuris.
 V rus , echinus , aper , glis , hystrix , caprea , ceruus ;
 E uriceros , uulpes pariter narrantur . & horum
 T empora Lucina . uenatio . tempora partus .

V NC leuis Eois uentus spirauit ab
 oris .

E xoritur que dies referato clarus
 Olympo .

S olue ratem , date uela , citi consi-
 dite transtris .

N antilus ecce procul conchis mare sulcat aperitis.
 T erga silent tranquilla freti , uocat unda carinas.
 N unc agè cur tanto partus sectentur amore ,

DE VENATIONE

Quæque suos, cur sit cunctis animalibus unum
 S eruandæ sobolis studium, atque amor omnibus idem
 V ersibus expediam. tu nostri carminis autor,
 T u qui primâ mei meritò, qui summa laboris
 P orrige felicem dextram, pelagiq; patentes
 P ande vias, ratibusq; auras immitte secundas.

Quæ ratione carent, facilis Natura gubernat.

Hinc amor, hinc odium: cupiunt bona quæque, malumq;
 D iffugiunt, hinc lucra petunt, & commoda cuncta.

Omnibus hinc iactura grauis. grauiora putamus

D amna pati, cum grata magis res perditâ cessit.

G ratius at uitâ nil est, uitamq; uidemur

V iuere per nostros post impia fata nepotes.

À dde quod est finis cunctorum semina, & horum

N ascuntur causa flores, frons, caulis. in annum

S eui uiuant plantæ, seu uiuant sæcula multa,

O mnibus est unus generandi semina finis.

T um quoque cuncta uigent animalia cum sibi prolem

P ersimilem reparare ualent. si pignora demas,

D emitur his finis, frustra uixisse uidentur.

R espuit hunc penitus Natura prouida finem.

E t uacuum nil esse cupit, frustra' ue paratum.

S ed reuocant syluæ, strepitu nemus omne remugit.

A d diuas uertor gaudentes cæde ferarum.

Nunc ursi partus, formam, moresq; canemus.

H orrendam faciem præ se fert: est color ater.

E t corpus totum denso uelamine nigret.

S unt nigræ nares. latum caput, horrida flammæ

L umina diffundunt, quinis armantur acutis

V nguibus huic plantæ, mortem pellentibus armis.

H orrendum rugit, correpta cupidine amoris
 F œmina, post partum furit haud post tempore longo.
 E t quinos catulos uno dat fœmina partu.
 S ed parit interdum binos: nunc edidit unum.
 P ostrati iunguntur humi quo tempore primum
 S ydera Calistus pelago demersa profundo
 C onduntur, syluæq; uirent, aperitur & annus,
 C um primum tumuit rapidis Aquilonibus equor,
 S yluæq; tristatur desolatissima lapsis
 F rondibus, & uirgulta comas iecere uirentes,
 A ntra petunt ambo nemoris secreta propinqui,
 A tque latent gelidas hyemes. hic fœmina paruos
 I nterea peperit catulos, pinguescit uterque.
 N ascitur urforum deformis partus, & ante
 P arua caro, catoq; minor, uix eminet unguis.
 C ætera lambentis formantur membra parentis
 L ingua, nascuntur paulatim lumina, paruos
 S ic lambunt uirtulos olim sua pignora uacæ.
 T empore non alio piscis quæ dicitur Arctos,
 N i pariat uerno, propter cognomina, partus
 E didit, in gelidas hyemes & distulit horam.
 P ost ubi fugerunt torpentia frigora brumæ,
 E t religata ratis completur pondere mercis,
 F œmina speluncam liquit, multò ante maritus.
 V iscera quò laxentur aron per rura requirunt.
 P luribus Italiæ nascuntur partibus urfi.
 T ertia pars mundi quos Aphrica tota negauit.
 A rmeniam, Tigrimq; tenent uillosa iuuentus.
 N unc quæ uenandi ratio sit percipe paucis,
 Q uis dolus, incultos certamina quanta per agros

S it cum gente fera . catulo sint quanta pericla
 P arta virum studiis . nemorum secreta uagatur ,
 N aribus ad terram uestigi quærit odorem .
 A tque feræ percurren iter , nec sistitur antè
 Q uam dominos ad lustra trahat se ponè sequentes .
 V enator rigidus telis tum prouocat hostem .
 I lle fremens grauitèr de lustris prosilit , at ni
 V enator catulum properantem uinciat : unguis
 S entiet urforum quam sit trepidanda petenti .
 V enator læua catulum trahit : ac super harmo
 S trieta tenet dextro lato uenabula ferro .
 A d socios redeunt dominusq; canisq; latentes ,
 I nsidiasq; parant omnes , & retia tendunt .
 R etis habet partes hominum custodia tensi
 S upremas , alij seruant in limine portas .
 A tque manu inuenum laqueum fert quisque sinistra .
 H unc uolucrum pennis orrant , quo territus ursus
 A ufugiat , ponunt in primis agmina ualuis ,
 I nsidias ramis , frondosaq; arbore uelant .
 T um clangore tubæ reboat nemo omne propinquum .
 C oncussaq; tremunt syluæ , tellusq; remugit .
 Q ualis , ubi armorum splendor squallentia complet
 A rua , micat tellus non uno lumine solis .
 F it strepitus , clangore tubæ quum castra mouentur ,
 A tque equites instructus eques uocat , agmen & agmè .
 E cce ursus sonitu syluarum concitus exit ,
 H orrendumq; fremit , rugitibus intonat æther .
 T urba ruit inuenum passim clamore secundo .
 E t terrent manuum strepitu , & clangore tubarum .
 I lle ubi planitiem uel campum est nactus apertum

Territus

T erritus, insidijs fugit, & clamore, tubisq;
 E t laqueis multis paulatim in retia cedit.
 E xiliunt quorum sunt retia tradita curæ,
 E t quacunque valent capientes summa plagarum
 I mplicuere feram: quæ dentibus, unguibus, atque
 T um seuit totis animis, tum fundit habenas
 I rarum laxas, uruntur pectora flammis.
 C ædere quis uinctum nescit? cadit ille sagittis
 Q uî uicturus erat triginta illæsus in annos.
 S unt qui non dubitent in aperto prælia campo
 S umere cum populo syluestri cominus armis,
 A lter in aduersos hostes ruit, ille salute,
 P roq; suis pugnat thalamis, patrioq; recessu.
 A lter pro ingluuie, uastaq; uoragine uentris
 N on patitur uulgus syluis errare ferarum.
 V nguibus ergo ursus uenanti occurrit acutis
 V incere uel certus, uel certam occumbere mortem.
 C ontra uenator huic fortiter obtulit arma
 I n pectus, nil horrescens ardentia frontis
 L umina, crudelis furias signantia cordis.
 C oncidit interdum uenator uictus, & ungue
 M embra lacer. prostrata iacent uenabula terra.
 C oncidit interdum telo fera cæsa potenti.
 V incere uel uinci magna est dementia. cælo
 Q ui seruat uolucres delapsas nulla per agros
 P rælia committit, nullum subit ille periculum.
 S unt arma accipiter, casses, & uimina, uiscum,
 N octua, quæ noscis promittant quanta pericla
 A ucupi, & alatis homini quam bella parentur
 S anguivolenta feris, quis cum pugnare necesse est.

DE VENATIONE

Nec te caudati taceo gens mima pitheci.

- E st horum triplex species, tibi simia cauda
D esuit, Aethiopum syluis erratis in altis.
E st color his flauumq; inter, fuscumq; , uirorum
O mnibus & studijs imitantur plurima facta.
A mbabus capiunt manibus quod ieceris. ipso
V isu mortales imitantur lumina, nigret
H is cilium, latæq; unguis, est indice planta,
E t totidem distincta notis: his mollior auris.
H umanam speciem referunt dentesq; nitentes,
V t dicas olim humano de semine natas.
P ignora bina ferunt paleæ quo tempore primum
S urgentem ad Zephyrum uacue iactantur: & arua
P ressa calore gemunt. coeunt quia tempore ueris.
H unc amat egregie natorum, inuisus at ille est
M atri, nec facile est huius cognoscere causas.
V ngula secta quibus plures uno edere partu
C oncessit Natura, canis quod monstrat, & ursus.
Q uinque decemq; suam uitam traducit in annos.
Q uamuis mortales imitatur, at ipse pithecus
F allitur arte tamen, nec discit fingere fraudes.
P reparat ante dolos uenator, & arte cothurnos
V incla pedum, insuetis caecæ molimina fraudis.
H inc nemus ingreditur quod simia multa frequentat.
A ucipibus noti frutices, & gurgitis undæ
P iscanti: nouit saltus uenator, & arua.
I nduit inde sedens allatis crura cothurnis.
D eserit hic alios. ueluti se fluminis unda
A bluevet manibus iunctis & lumina, & ora.
S ic haurire putes lympham de uase iacenti,

Hinc abire, at nostras cupiens imitari artes
 Simia, pro lymphis flauentem naeta liquorem,
 Vinceta pedes geminos, hinc uisco lumina claudit.
 Infelix animal quod se uirtute, dolis uenit
 Aequiparare cupit mortalibus, his dedit unis
 Ingenium uelox diuino semine natis
 Maximus ille opifex qui nutu temperat orbem.
 Et quantum superi praestant mortalibus ipsi,
 Tantum mortales praestant animalibus ipsi.
 Est etiam proles parui dicenda sciuri
 Monticola, qui terga tegit mollissima cauda.
 Quum grauis incumbit terris arenibus aestus,
 Hinc quoque nomen habet. uillorum summa nigrescunt.
 Cetera puniceo paulum rubuere colore.
 Lumina bina micant geminos imitata pyropos.
 At niueus uentris color est, similisque pithecis
 Inacta tenet manibus residens, et purgat inani.
 Inquinata dissecta notas est planta, nec arma,
 Retia nec quaerit uenatio tuta sciuri,
 Et gliris, tamen humana quo fallitur arte
 Quisque horum nobis dicendum carmine, quando
 In syluis posuere domos, et montibus altis
 Ver ubi dispellit nubes, coelumque serenat,
 Et uernis gelidae cesserunt solibus aure,
 Concipit ingentes in paruo pectore flammas.
 Et grauibus passim furijs agitatur amoris.
 Mergitur Oceano quum primum Gnosius ardor,
 Et matutinus campum repetiuit arator,
 Quatuor hinc catuli tenues in luminis auras
 Nascuntur, sunt fossa domus his arboris antra,

N on tamen huc prodest fugisse Cupidinis ignes.
 N ec paruo natos mater sectatur amore,
 P abula quæ tulit his primum corrodit, & illos
 E docet, hinc tempestates prædiscere cali
 P ossumus, exigui seruantes facta sciuri.
 N anque solet qua parte ferox spirauerit aura,
 Q ua surgent imbres stipare foramina plantæ,
 P arte alia plantæ fuerant quæ clausa recludit.
 A duerso queras hęc ipsa foramina uento.
 N il aded natura tulit, nil sedula paruum
 V t non ingenio ualeat, uel uiribus ullis.
 H inc uenatori facilis captura. uirentes
 A scendit plantas, ponitq; foraminis ori
 P rærensos laqueos, nec prælia dura requirit.
 N on opus est lato committere prælia campo.
 N ec ueniunt usu ualli, uenabula, falces.
 E st tamen & plantæ qui lignum cædat, & antra
 F alce secet, totamq; domum populetur, & omnes
 D iripiat catulos paruos simul, atque parentem.
 Nec glires alia capiuntur fraude, domusq;
 E st simili constructa modo, locus unus, & idem
 E st cibus ambobus. hyberni frigoris iram
 Q uisque latet. glires hyberno tempore somnus
 S emper habet. capiunt longam per membra quietem,
 E t quantum dapibus pinguescunt cætera lautis,
 H yberno tantum pinguescunt tempore glires.
 A st ubi iam uernis arrident floribus arua,
 F rigidus & syluis Aquilo diffugit ad Arctos,
 D eferit hos tandem somnus simul, atque senectæ.
 A c ueluti exuuias ueteres cum frigida primum

V ipera deponit latebris, antroq; relicto.
T um coeunt cum pressa gemunt feruoribus arua:
T um pariūt grauis Autumnum quum diffugit Aestas.
G lis sextum uita uiuendo præterit annum:
I ngenij tantum tribuit natura, parentes
A nnos ut alant mori pietate uicissim.
 Huic caput est similis spinis armatus echinus.
O ra suem referunt, niuensq; sub ilia uenter,
C ætera membra ferae spinis armantur acutis.
C um cernit uenatores collectus in orbem
S ubstitit: errantes creditq; latere morando.
N ec celer est adeo: uires cognoscere cunctis
D onauit Natura suas animalibus alma.
A st ubi nulla datur tandem spes certa salutis,
M ingit in horrentes spinas quia credidit illas
S e propter quæri. uacui seruantur & illa
V rina, hanc reperit uenator prouidus artem.
E ripit interdum mentem mortalibus horror
I mprouisus, & his fallendi subtrahit arma.
F rigidus in syluis Aquilo cum murmurat, auras
D iffugiunt, latebrasq; petunt. sunt præcia corda.
I dcirco stellas coeli, uentosq; iubemus
D iscere uenantem. surgentis nescius aure
N e frustra in syluis erret, dum quærit echinos.
I talie nascuntur, habet simul Apher, & Indus.
C orporibus rigidis mira est prudentia paruis.
V ndique diripiunt fructus, hyemiq; reponunt,
P omorum super hi cumulos se sæpe uolitant,
I nde domum redeunt onerati tergora pomis:
H i quoque flammati telis feriuntur amoris.

DE VENATIONE

Nil latebræ, nil spina inuat, nil tergoris horror.
Lucida ab Oceano cum surgit stella Leonis,
Et sol clarus equis roseis iuga prima reponit,
Cernitur exiguus in syluis partus Echini,
Atque duos pariunt, uel tres: at tempora uite
Longæ si quæras in sextum prorogat annum.
 Non eris indiētus uersu fere bubale nostro.
Bubale frigentis Scythicæ fide incola terra.
Corpora quanta boui. splendentia lumina: fuscus
Est color, atque caput telis armatur acutis:
Altera ramorum pars tergo spectat, & altè
Natiuis frons armatur pungentibus armis.
Hunc uenatores tendentes retia, magnis
Atergo in casses tensos clamoribus urgent.
Ast alius pugnat sumptis huic cominus armis.
Et ferro, & canibus cadit auxiliariis urus.
Pluribus ast alij circumdant curribus illos,
Arboribusq; locos, quibus hic uersatur: & inde
Ingenti clamore canes, hominesq; sequuntur.
Purpureas alius uestes indutus, & illi
Qui magis inuisus color est occurrit. in ictus
Ecce ruit pronis iratus cornibus urus.
Et quoniam tanta est furiarum copia, nullis
Viribus ut ualeat uenator sistere contra:
Deligit ante locum, ramosæq; arboris ipso
Protegitur dorso pronis in uulnera telis.
Bubalus irarum fuscus huc fertur habentis.
Nec cernit plantam, furor ingens lumina uelat.
Arboris infixis dorso mox cornibus, arma
Is sentit uenatoris quam fortia. tandem

C oncidit, atque animam dulci cum sanguine fundit.
 H unc si quis uinctum suetis abducere syluis
 C onetur, patriam ut mutet, priscosq; penates,
 I rritus ille labor, in uincula dura morentur
 P rotinus in patriam redijt. mora nulla retardat.
 N ec tanti umbrosæ syluæ, nec pascua læta,
 F rondosi montes, natiui flumina fontis,
 D eserat ut charam patriam, & sua lustra relinquat.
 N ec solum patriæ terræ mortalibus ipsis
 E st innatus amor, uolucres, & plurima ponti
 A d suetas rediere domos ni uincta morentur.
 I n patrijs malunt mediocria pabula campis,
 Q uam largos alibi fructus, atque ubere cornu.
 C um resoluta fluit glacies, & montibus altis,
 D e niue manantes riuu labuntur in imos
 P lanitie campos, stimulis agitantur amoris.
 T um uerò incipiunt maribus certamina, totis
 P ugnatur campis. rapidas extinguerè flammæ
 D um cupiunt, & riuualis præponitur alter.
 N on aliter quam si tauri per florea prata
 F rontibus oppositis pugnent spectante iuuenca.
 E xoriente die clarum Delphina uidebis,
 T um expectat partus harum Lucina ferarum.
 N unc duo, nunc unum pariunt, hos uiuere lustra
 Q uinque suæ referunt longissima tempora uitæ.
 Q uis nescit paruos fœtus rapuisse ferarum
 T utius? hæc ratio communis pignora matris
 S ubtraxisse dolo seruato tempore. sæna
 H ystrice nil syluis errat, nil nascitur usquam
 Q uod magis horrendum. spinosa est & prope nares.

Sic ut echinus & hæc telis armatur acutis.
 Ungula secta pedum, nigrescunt lumina, cauda
 Exigua est, sonuere fera currentia spinis
 Tergora: qualis ubi sternit sata pinguis grando.
 Qualis & armorum strepitus cum membra nitenti
 Induta ferro procedunt ordine turmae.
 Corpora quanta lupis, paulo'ue minora. feraci
 Aphrorum regione simul nascuntur, & Indi.
 In uenatores spinas iaculatur acutas,
 Inq; canes qui lustra petunt. sunt tempora partus,
 Et Veneris stimuli paribus diuisa dierum
 Limitibus: numerus prolis, tempusq; latendi.
 Sed ne membra canum feriantur ab hystrice, fraudes
 Inueniunt uenatores, & pralia magna
 Diuertunt aliò à canibus. mox nuda teguntur.
 Corpora uelleribus bibulis: hæc dura morantur
 Spicula. tum cassesq; parant, ferroq; sequuntur.
 In tensos. cornuq; sono, & clamore fatigant.
 Ast alius strictis huic pugnat cominus armis.
 Huic balista necem fert improuisa repente.
 Nil aded Natura ferum, nil sedula fecit
 Horrendum quod sit duris mortalibus horror.
 Armeniæ tigres tentauimus, atque leones,
 Aethiopumq; Arabumq; feros domitare dracones.
 Sed nec utrinque tibi prodest caput amphibæna
 Latiferum monstrare, uirum solertia uicit
 Omnia, nil terrent morsus, nil sæua uenena.
 Ipsa nec tanti facimus, crudelior omni
 Cum sit, non'ne ultro quæsumus aspidis ictum?
 Duritie ferrum superauimus. æquora nostris

Mandatis parent. aliò rurgentia cursum
 Lumina diuertunt. uincuntur & obice fluctus.
 Quid? non saxosos montes prostrauimus? orbis
 Nec satis est totus. cœlum quoque adiunimus ipsum.
 Tartara nunc etiam seruant uestigia nostra.
 Nil nos exertos dentes curauimus apri,
 Recipitis carpit somnos qui margine rupis.
 Ora, pedes, oculos, auresq; simillimus, atque
 Rura suis cicuris, horrentia tergora setis.
 Horridus aspectus, uox horrida. prominet illi
 Dens utrinque potens uelocis fulminis instar.
 Cum tellus primùm uernis se floribus ornat,
 Et patefacta silent cessantibus æquora uentis,
 In pugnas blandis stimulis agitantur amoris.
 Et prius obducunt immundo tergora limo.
 Solibus obdurant, limoso tergo plantas
 Sape fricant. costas ad uulnera seua parantes.
 Arrectis ineunt setis certamina dorso.
 Quereciant spumas. ingentem spiritus iram
 Significat, flatusq; frequens, pulsusq; timore
 Solus Amor Veneris, sola insatiata Cupido
 Sollicitat mentem stimulis: domat effera corda.
 Ac ueluti iuuenes quos insatiata libido
 Sollicitat Veneris, committunt prælia dura
 Ante fores meretricis, & in penetralibus ipsis.
 Quisque suæ dominae cupiit placuisse: sed alter
 Victus ablit, meretrix uictorem amplectitur arctè.
 Sunt & qui resexant hoc primùm mense decembri
 Concipere. & furias, sentire & uulnera Amoris.
 Accidit hoc etiam solis syluestribus apri

Q uod uictore cadit, paribus ni iungitur illi
 F œmina connubijs, plagis lacerata cruentis.
 T ales sunt mores dispersis montibus altis
 G entibus, usquadeo stimulis agitantur amoris.
 Q uis nisi te dominum uitæ, mortisq; faterur
 M agne Amor, & regum populorum maxime princeps?
 L umina tu claudis mortalibus, omnia uincis.
 F uluus aper porcæ cicuri coniungitur, inde
 H ibrides exurgunt diuersis partibus orta.
 C onueniunt nigræ uestes uenantibus apros,
 V illosæq; : feræ referentes corpora forma.
 T empora Lucinæ, numerusq;, & tempora partus
 P ene eadem suis. pellunt in rete repertos
 R obora magna canum, syluis hominesq; sequentes.
 I nterdum rapuere canes hos morsibus. atque
 A dextra læuam tenuere tenaciter aurem.
 E cce ruit rigidus quatiens uenabula dextra
 V enator, tepido captiui sanguine ferrum
 T ingit apri, multusq; scatet de uulnere sanguis.
 A t si fulmineis tetigit uos dentibus idem
 I mpia corda canes luitis crudelia facta.
 I ndicus est catulus uenanti commodus aprum.
 G noffiis, & Locro missus, pariterq; Lacænus.
 R etia prætendunt alij, saltusq; patentes
 I nde uiris, canibusq; feris, hinc rete coronant.
 E cce canis lustris quærens hic suscitatur aprum,
 H ic ceruum, magno latratu in retia cogunt.
 I nterdum in uenatorem fert impetus aprum,
 D eclinans nitidum parat hic in uulnera ferrum.
 N il timet actus aper furij uenabula : cursum

N i teneant aurita ferae, uenator, aperq;
 C onciderent, fieretq; necis communis utrique
 C opia. si primo fixus non concidit ictu.
 N ullaq; sit rursus ferendi oblata facultas,
 S ed tamen instet aper, stratus tellure iacendo
 V enator uitat mortem: timor inuenit artem.
 A t quos in casses pepulit studiosa sequentum
 T urba canum, ferro cedit qui retia seruat
 R etibus implicitis, tot sunt uenantibus artes.
 Te quoque cerue fugax, sylvarumq; incola, plantas
 C ornibus arboreis qui imitaris uersibus edam.
 N anque ubi praedurus maturam rusticus uuam
 C olligit, & delapsa iacent in gramine poma,
 Q uaeque sub arboribus ramosis, poma parentum,
 P oma decus nemorum, sylvarum gloria poma.
 F rigidus Oceani cum primum mergitur undis
 A returus, cervi blando capiuntur amore.
 N unc has, nunc illas adeunt, nec foedera certa
 C oniugij retinere ualent, solis ue morari
 P ectoibus tanta flammæ uoluuntur amoris.
 P ost ubi sub noctem Phoebus propiore micante
 P leiades fugient mortales sydera septem,
 T empus adest cervis maturos edere partus.
 V num, sepe duos pariunt ubi nota uiarum
 S int loca: uel facto mortales tramite sepe
 P retereant, nulla ut syluestris bellua cernat,
 I nfelix animal ceruus minus esse rapacem,
 R ursus & infelix hominem qui credis agresti,
 T errio & infelix turba, catulosq; timentes
 Q uo fugitis? uel cuius opem uesana inuentus

I mploratis? ea est fiducia digna fauore.
 N ec prius ipsa marem pateretur saxmina quam se
 P urgarit seselis noto medicamine. ceruo
 V ngula fissa pedum, ramosaq; cornua frontis.
 S ed tamen Illyricis esse ungula Paomisq;
 I ntegra narratur. pallentes ruminat herbas.
 C aetera membra boui, aut paruo propiora iuuentos
 L ongius os isti, sinuosaq; crura, leuiq;
 A pta fugae. cauda exigua est. color ipse color
 P roximus est cineris, facilis captura. stupore
 C orreptus miratur equum taurumue, sequentes
 A tergo uenatores non prospicit. arcus
 O bliusq; sui miratur saepe mirantes.
 C ornibus armatur trepidandis, cornibus illum
 Q uis tamen aspexit pugnantem? in retia pellit
 T urba canum. ceruis maribus sunt cornua solis.
 I n flumios saltant si qua conceditur, aut se
 I n tergum uersi pedibus calcare petentes
 Q uerunt hi catulos, ceruis solertia tanta est.
 H oc faciunt ubi turba frequens conuenit in unum
 I dcirco uenatores pro uiribus arcent
 A turba, retrahuntq; canes, ferroq; nitenti
 D inisos cadunt canibus sternentibus illos.
 I ndicus est aptus catulus, Locrensis, Iberus.
 C eruorum quaerat uestigia caeca Molossus.
 C onueniunt uestes uirides quaerentibus illos.
 H i causis latuere tribus: quum cornua inermem
 L iquetunt delapsa. cadunt nanque illa quotannis
 A ut ubi pinguescunt nimium latuisse feruntur.
 A us ubi post Venerem fodientes naribus arua

Nigrescunt, hircum & redolent. caelestibus ante
 Quam repetant armenta luunt sese imbribus omnes.
 Punicæ gentes illos petiere sagittis.
 Ast alius lato ferro pugnavit aperte.
 Vlnneribus captis nota est medicina: sagittæ
 Exiliunt si dictam decerpserit herbam.
 Ast ubi decubuerit solo serpentibus atris
 Hostibus, interdum ceruis pugnare necesse est.
 Conueniunt acies Libycæ: (nam plurima campis
 Nascitur his serpens) aures hæ, tergora cerui
 Innuadunt aliæ, grauiter gemit ille dolore.
 Nunc hunc, nunc illum currens sub dentibus hostem
 In geminas scindit partes. domat unguibus illum.
 Ast ubi peruenit currentia flumina cursu,
 Fœmina cancrorum studiosè carcinas, ipsi
 Quæritur: illorum sola hæc medicina laborum.
 Cum tranant fluuios imponit clunibus alter
 Alterius caput. & fesso succedit eorum
 Qui propior fuerit natu, atque ætate prior.
 Dicuntur cerui uiginti uiuere lustra.
 Non tamen & paruis breuè tempus; & incrementum
 Quod fertur sobolis parue, sic arguit esse.
 Nam crescunt tardè uiuentia tempora multa.
 Quod solidis constant, & densis partibus illa.
 Hinc quoque dura magis, rapido nec peruia soli.
 F rigoribus facile non hæc uincuntur acerbis.
 Est prope currentis Colchorum Phasidis undam
 Non huic absimilis, si desit barba nigella
 Tragelaphus. speciem quod cerui præstat; & hirci
 Nomen habet. nullis nigrescunt mollibus harmi.

Cætera persimili cautè uenaberis arte.
 Non tamen expectes ut te miretur,
 Non ita corripiant istum miracula rerum.
 Pandite Orestiades capreas in montibus altis
 Errantes, trinumq; genus, prolemq; triforem.
 Sunt capreae, rupicapreae, sunt ibices acres.
 Igneus est ollis color, atque ingentia frontis
 Cornua, sunt ungues fissæ. sunt cætera quales
 Quæ sub custode arrepunt uirgulta capellæ.
 Cursibus ast habiles aspectu dixeris istas
 Esse magis, grato pinguntur membra colore.
 Et magis in pugnam sunt fortes cornibus istæ
 Orcades, atque unâ uiuunt, stabulantur & undæ.
 Insidijs capreae celeres, atque arte peruntur.
 Nam quis eas cursu sequeretur? rupibus illas
 Precipites ueluti saxi pendere uidebis.
 Adde quod est mirum saliuunt in cornua rupem
 Montis in oppositam, tormento ut spicula pulsa
 Quod si precipites ceciderunt uallibus imis,
 Et spatij desint saltu sua robora uernis,
 Nil patiuntur, eæ catulos se ponè sequentes
 Precipites traxere, canes uenator ab illis
 Idcirco retrahit, queritq; has uincere fraude.
 Quò non protrahitur pellis robusta leonis,
 Est uulpis iungenda, facit solertia uires.
 Post frutices cautus uenator delitet, illas
 Errantes petijt celeris munimine pennæ.
 Aut leuiter syluis errans has seruat, & inter
 Ascendum celeri iaculo percussit. at illæ
 Currentes syluis tellurem sanguine signant.

P ostera cum Phoebo stellas oriente fugavit
 A urora, ingreditur sylvas uenator, iterq;
 S anguine signatum spectat, capreasq; requirit.
 I nuenit inde procul gelida tellure iacentes.
 N ec tamen his nullum Naturæ munere donum
 C oncessum quo facta leuent, medicamina quærunt
 V ulneris illati dictamum nobile gramen.
 H as si quis canibus socijs in montibus altis
 I nsequitur cursu, mox rupibus arceat, illuc
 V ertentes. ducibus uictoria prima putatur.
 P ræripuisse locos aptos. qui Dorcada cursu
 I nsequitur, caueat studio deserta sequentum
 P rotinus euoluat ne magnas pectore fraudes.
 T emporibus pluuijs illam uesica fatigat
 P lena, rapit uires currenti. temporis horam
 N acta breuem dorcas fit cursibus aptior, atque
 C ontinud reparat uires, nec uincitur inde.
 C aprarum numerus partus, & tempora uite,
 L ucinae, Venerisq; dies sunt omnibus istis.
 A lpibus hæc currunt altis, syluisq; niuosis.
 Quid loquar ægastros dispersos montibus altis:
 A ut ouium syluestre genus? Natura benigna
 P lurima quæ terras habitant animalia, & herbas,
 S ylestri rursus reparauit sedula prole.
 H inc suisbus confertur aper. quis nescit onagram
 C ui conferre decet? bobusq; simillimus urus.
 M enthastro menthæ similes, oleaster oliuæ.
 M andragoræq; uiris, sirenumq; humida proles,
 A tque hominum syluestre genus. spectatur in undis
 S corpius, in terris, est rursus scorpius herba.

S eſtatur mira ægaſter pietate parentes.
 S eſtantur pietate ſenes quòd pignora primùm.
 H iſce ferunt epulas, & ſummis flumina labris.
 A tque cutem linguunt ſenibus, patreſq; decorant.
 Q uod ſi pulſa canum uì eſt lapſa in retia mater,
 C ontinuò natos capies. non funeris ipſi,
 N on cædis tanta cura eſt, quam pignora matri.
 E t nati uenatores, mortis ue pericla
 N on horrent tantum, quantum ſine cedere matre,
 Capreolis cerui color eſt, aſpectus, & ora.
 N ec facile à ceruo primùm noſcuntur inermi.
 O ſtamen eſt ceruis oblongius, & magis illi
 C reſcunt, nec tantum capiunt miracula rerum.
 N on ſic ad dominos fugiunt, nec tempora uitæ
 C lauduntur paribus ſpatiis. numeroſior iſtis
 E ſt ſoboles. quæ plura ferunt breuiore fluentis
 L imite clauduntur uitæ. numeroſa negatur
 C uì proles, multis huic uita rependitur annis.
 I n lunam uenatores hiſ retia tendunt,
 A ut quæ forma loci magis eſt hiſ apta parari.
 A tergo clamore canes, homineſq; ſequuntur
 I n caſſes: ſi rete uidet mox tranſilit illud
 C apreolus. uenatores hoc rete iubemus
 T endere ſubl me: hoc & cuſtodire ſagaces.
 P raterea multum refert quum coeperis, ipſa
 N e in curſu ceſſes, & præſtes tempora fraudi.
 E ſt mora conſilijs aptiſſima, perfice tandem
 C ontinuò conſulta: facit ſolertia uires.
 E uiceros ceruos imitatur corpore toto.
 S ed tamen erumpunt armatæ cornua frontis

A ltius huic . reliquis sunt cornua dura rotunda
 G entibus in syluis sparsis , & montibus altis .
 A st huic lata tamen tribuerunt cornua nomen .
 A ethiopum terris pariter nascuntur , & Indis .
 H æc uenerem uernis repetunt armenta diebus .
 N on altæ syluæ , uel late fluminis undæ ,
 P ræcipites rupes tardant , uallesq; profundæ .
 N on nemus umbrosus , uel ramis arbor opacis
 H os cælare ualent : magno excutiuntur Amore .
 P ost ubi , cum Phoebus nocturnas dispulit umbras
 N ascitur Idæum signum , Lucina tenellos
 E xpectat catulos in strati graminis herbam .
 N unc duo , nunc & tres partu nascuntur eodem .
 H æc socijs canibus quærunt animalia , & alto
 I n casses strepitu cogunt hominesq; canesq; .
 S unt & qui ferro pungent , & cominus armis
 F ortiter audaci committunt pectore pugnam .
 H unc balista ferit . catulorum captio cunctis
 C ommunis . ueluti pullos rapuisse uolucris .
 Nec te prætereo uulpes uillosa , feroxq; .
 S ubdola , sæua , rapax , inuentrix mille dolorum .
 C orpore quot pili , totidem sunt pectore fraudes .
 N ec color est idem uillorum . summa rubescunt ,
 I ma nigrent . uenter niueus . sese illa colore
 T am uario pandit , nulla deluditur arte .
 I ncertus color est oculis . uestigia cauda
 V errit quam corpus poscat maiore . domosq;
 D e fossas habitat , neu sint penetrabilia furi ,
 N e ue feris canibus , uel agresti peruia genti .
 Q uin etiam uenatorum fallantur ut arte

DE VENATIONE

I nsidiae, & certa porta haud capiantur, earum
 S unt totidem portae quot diuitis hostia Nili.
 N ec cum uulpe canis bellum sine sanguine sumit.
 T am uariae fraudes sunt, tantae in corpore uires.
 P rauidet insidias, & soluit retia morsu.
 H òc mox in casses lapsam uel cedere ferro
 C onuenit, aut subito fugiet. mora rebus abesto.
 V ix homines multi, catuliq; in retia cogunt.
 N unc huc, nunc illuc fugitans ambage sequentes
 D ecipit, & catulis currentibus illa recedit.
 V incitur his tandem ui, quos deceperat arte.
 Q uum uiridis studium patefecit terra coloni,
 E t uioleq; ebulumq; uirent, coeloq; sereno
 H ybernæm Zephyrus glaciem cum frigore pellit,
 C ontinuò uulpes flammis uruntur amoris.
 N il ualet ars. Veneris nulla uitare sagittas
 F raude ualet, æstus quum primùm pomifer annus
 D ispullit, & grauidæ liuent in collibus unæ,
 E xpectat partus facilis Lucina. sed urfi
 M ore parit catulos informes quatuor, illos
 L ambendo trahit in formam: latet abdita pregnans.
 N unc agè qua fraude miseras, quaq; arte uolucres
 D ecipiat, referam. Boreas quum frigidus arua
 I nuadit, spoliatq; nemus, syluasq; uirentes
 F rondibus, & cunctis desunt sua pabula sueta
 S yluicolis, prostrata iacet tellure supina.
 D esunctam credunt uolucres: huc plurima turba
 A eriae gentis properant, quibus illa dolose
 I mplumes rapuit natos, lacerare paratæ.
 O mnibus est ulciscendi sua damna cupido.

Sed nimium faciles, & credula turba uolucres,
 Fraus ignota quibus uulpis, non ulla putandum
 Facta carere dolis. captendi ut uisa facultas
 Arripit improvisa, auidamq; recondit in aluum.
 Quod superest saturæ defossim condidit, illud
 Mox repetit ieiuna fames cum dura coegit.

NATALIS COMITVM

DE VENATIONE

LIBER QVARTVS.

Bernardini Feliciani in librum quar-
 tum argumentum.

Panduntur quarto uenatio qualis iorci,
 Quæ capitur taxus, mus ponticus, atque bonasus.
 Rhinoceros, musmon, lynx, castor, dama, lycaon.
 Hippager, ichneumon, pardus, panthera, bisontes.
 Et Getulus oryx, onager, mirusq; tarandus.
 Cuius & armatur solo frons ardua cornu.

Variam uarium genus alma tulit Natu-
 ra animantum,
 Tam uarium posuit fugiendi pecto-
 re mortem
 Consilium. concessa feris sunt om-
 nibus arma.

Hinc timidus leuitate lepus, hinc unguibus urfi,
 Robore dentis aper, præduris cornibus uri
 Armantur, pelluntq; suis pro uiribus hostem.

DE VENATIONE

Q uis te magna parens rerum Natura creatrix
 C omprendat ? superas humanum callida sensum
 I ngenij sine fine ; tua est prudentia nullo
 L imite clausa ; patet multo quaesita labore
 V ix quota pars rerum . nam cur magnetete propinquum
 A ttrahitur ferrum ? ne dicam singula , nil est
 S impliciter notum . cum tellus perstet , at unda
 C ur magis ima petit leuior , grauiore petente
 I ma magis ? tellus immergi debuit undis .
 N unc tamen è terra tumidum decurrit in æquor
 F lumen , & Oceani clauduntur littore fluctus .
 A dde quod & mundi miracula tanta tulisti ,
 T am uarium spectatur opus , satis esse putandum
 V t sit mirari , uesania reddere causas .
 M ulta tamen loquimur capti dulcedine facti
 D iua tui , temeto ueluti cui corda calescunt ,
 D e primis rerum causis is differit : illum
 P lena docet cratera deos , & sydera mundi .
 S omnia sunt hominum sapientia , fictaq; monstra .
 H inc quod Pythagoras sapientis nomina primus
 S preuerit , & se scire nihil quod dixerit alter .
 Q uis genus innumerum lapidum , quis gramina nouit
 O mnia ? quis plantas ? uel quæ uoluuntur in imo
 M onstra freto , quis quot uolucres nascuntur ubique ?
 Q uæ mare , quæ terras , nemora aut umbrosa uagantur ?
 S ed rursus luci sacri , syluæq; uirentes ,
 A d diuas uertor gaudentes cæde ferarum .
 Terga notis uarijs Indo signantur lorco ,
 E t qualis pardus maculis signatur amænis .
 C orpore prægrandis , ceruoq; simillimus alto .

V ere coit , geminosq; parit . uenantur iorcos
 Q ua ceruos ratione , canes in retia cogunt .
 T empora sunt uitæ spatio conclusa minori .
 N ec simul hos armant ramosæ cornua frontis .
 C ornua sunt quamuis hostes depellere prompta .
 N on adeo mirantur , eos uenator ut arcum
 M irantes feriat rapidae mox cuspide pennæ .
 N unc agè quæ species , Veneris sit quanta cupido ,
 Q uis color , & quo se defendunt robore pardi ,
 C armen erit nobis , carmen concedite Musæ .
 T u nemorum tu diua faue cui retia curæ .
 Q uæq; cothurnata incedis succinta pharetra ,
 V irginibus Tyrijs , nunc & comitata Lacænis .
 Est Pardi Libyci duplex genus : hoc minus , illud
 G randius , amobusq; pares in corpore uires .
 C auda minor magnis , at paruis grandior , uno
 N oscuntur signo . flammæ imitata micantes
 L umina sub cilijs fulgent lampyridis instar .
 A t subter pallent , armantur robore dentis ,
 V nguibus & rapidis . cum toto corpore crura
 C onueniunt . sunt terga notis signata , colorq;
 C æruleum , nigrumq; inter color . ocyus aura
 C urrit , & est fortis dura in certamina Martis .
 I amq; ubi nauigijs felicior incidit aura ,
 L abitur & glacies , Zephyriq; tepore solutus
 M onte fluit riuus vitrea pellucidus unda ,
 C onueniunt pardi : uenerisq; cupidine capti
 P ectore concipiunt flammæ , furor omnibus idem .
 M ox ubi Libra diem paribus diuiserit horis ,
 E t noctem : uel clara freto Cretea Coronæ

DE VENATIONE

S ydera consurgunt, campis autumnus apricis
 Q uum ponit folia primis exusta pruinis,
 E xpectat partus facilis Lucina recentes.
 S unt herbæ uirides prostrata cubilia partu.
 S unt nemorum secreta domus, thalamiq; superbi.
 N ulla obstetricis merces maotra parantur.
 T alia nubigregi sunt natae foedera patris.
 E nixæ cibus est simplex, & qui fuit ante.
 S unt haustæ potus undæ de flumine uiuo.
 D elitias odere fera: simul æquore uectas
 L ittoze ab Eoo merces, & solis ab ortu.
 I psa suo nutrit quos edidit ubere mater.
 N ullaq; nutrices expectant præmia lactis.
 N on hæ sunt merces in syluis: nulla ferarum
 Q uæsuii precio dulces contemnere natos.
 N ulla adeo feritate suos armatur, & ira
 O derit ut catulos, nascuntur quatuor undæ.
 I nterdum geminos catulos dat foemina, uel tres.
 Q uæ nunc in syluis errat, quæ montibus altis
 P ardalis, & denso uestitur tergora uillo,
 V itisatoris erat nutrix. huic præbuit Ino
 V bera, formidans magnam Iouis altitonantis
 V xorem, pariterq; timens hæc Penthea regem.
 P enthea Echionium qui patris sacra profanus
 O rgia spreuit: & hinc soluit pro crimine poenas.
 H unc hederæ textit ramis, hunc textit Agaue,
 A utonoeq; soror. simulantes mystica, circum
 C ymbala pulsantes, & tympana multa, sonore
 V agitus texere nurus infantis, & arcam
 A onia magna matres cinxere corona.

I nq; manus tradunt alijs dimittere campis.
 P rotinus Aonij rapidis spumantia uentis
 A d maris undisoni uenerunt littora matres.
 H ic reperere senem cui uictus littora circum.
 Q ui quondam tremula captabat arundine pisces.
 S ed tamen ex longo piscatu forte fasellum
 E merat , hoc unum longis quaesiuerat annis.
 E t laceros casses , quos tunc sarcire madentes
 C œperat : at reliqua in natorum absumperat usum.
 H unc matres orare senem traducere cunctæ .
 I lle lubens , ueneratus enim quæ credidit esse
 S acra deum , cuncto subigit d' littore cimbam.
 O ppositis cupiens matres has reddere terris.
 C um medijs nauis sulcaret tergora ponti ,
 A tque ab utroque pari distarent littore tractu,
 S erpere cœperunt hederæ tabulata uiuentes:
 E t similax , apiumq; comis frundescere adultis.
 S ic fertur . stupuit miraculis nauita tantis .
 D iriguere comæ , concussit protinus ingens
 M embra tremor , liquit faciem formidine sanguis.
 P uppis ad Euboicas currens allabitur oras .
 F ertur Aristeus antrum hic coluisse , uirorum
 Q ui genus indocile , & uiuentum more ferarum
 G landibus , & baccis , pomis syluestribus , & quæ
 S ylua tulit cultu nullius iussa coloni,
 E docuit primus teneras armenta per herbas
 P ascere : & è quercu fumis pellentibus aetas
 C laudere apes uacuo sub cortice . primus oliuum
 E xprimere ex oleæ fructu , lac cogier idem .
 N utrijt hic Bacchum miro deuinctus amore ,

DE VENATIONE

E uboicas inter nymphas, Dryadasq; puellas,
 A oniasq; nurus multos feliciter annos.
 H as inter ferulam ludendo forte cecidit,
 E t ferro lapides ietu percussit eodem,
 E xiluit uini dulcis de uulnere riuus.
 H inc lacerauit ouis frustatim uiscera, tabo
 I nsiciente solum, canis albentia setis
 M embraq; iecit humi, rursus mirabile dictu
 D iuisæ pecudis coierunt membra repente.
 E t uirides herbas decerpit pabula nota.
 I am uaga per vastas penetrarat plurima terras
 F ama dei, qui multa uiris monstrabat, & urbes
 L ustrando uirtute sua compleuerat orbem.
 D enique Thebarum populos peruenit, & omnes
 O ccurrunt matres Cadmeides. impius unus
 I nuentus Pentheus. caprus formidine patris
 I mperat hic socijs hunc arctis neetere uinclis.
 I nuasere deum multi, multiq; sequentes
 P ercutiunt saxis matres, rapiuntq; coronas
 C ompositas hederæ ramis, & cuncta profanant.
 T um pater immanem te fecit Penthea taurum.
 P ardalis in speciem matres mutauit, & illas
 V nguibus horrendis, & dentibus armat acutis.
 D iscepsero feræ taurum, regemq; profanum,
 E sse dei quoniam sic illis uisa uoluntas.
 N unc etiam Bacchi lætantur munere uini.
 E t procul arboribus densis, antro'ue rubentem
 V enantes fontem fingunt, & flumina uino
 I nsciunt ueteri potant cum flumine somnum
 P ardi. nec procul hinc in strato gramine molli
 Decumbunt

D ecumbunt, funes, & uincla tenacia nectunt
 V enantes, facilemque parant his pocula pradam,
 B acche ferox hominum domitor, domitorque ferarum,
 N ec solum Tanaim, gentemque binominis Istri,
 B istoniosque sinus, Eoæ & littora terre
 V icisti, atque Arabas sylvarum thure superbos.
 T u pandis secreta: patene tibi cuncta, animosque
 A ttrahis illecebris, homines dulcedine torques.
 T u grauis interpres linguarum, auiumque peritus.
 T u pacem, tu bella geris. cratere rubenti
 T u domitas Lapithas. per te Iouis altitonantis
 D e manibus concussa cadunt fera fulmina frustra.
 S ermones hominum claudis, litesque deorum.
 V enandi est eadem ratio pardum, atque leonem.
 F ossa minor pardis. hos suspendere columnæ
 V enantes catulum: stat quærnea fixa columna.
 S i quis forte lupos fouea uenabitur, anser
 A prius erit: sapiunt uni non cuncta palato
 P abula, queis gaudent animalia cuncta trahuntur.
 E t tigris fouea capitur de lapsa repente.
 Desertis Libyæ gentes nascuntur in oris:
 Q uæ maculis atris signantur tergora. pardo
 I uncta læna tulit. referunt matremque patremque:
 N ec simplex species, retinent hinc nomina mista.
 V enandi est eadem ratio quæ patribus ipsis.
 Aethiopum terris speciem monstrare cameli,
 E t pardi, cernes animalia mista: cameli
 H inc nomen commune tenent, & pardalis acris.
 F orma, genusque feris tribuerunt nomina multis
 D iuersis. sed leucrocotæ quia multa sequuntur,

DE VENATIONE

N ullius certe illorum sunt nomen adeptæ.
 Quid loquar Assyrij Libani, aut spumantis Oronis
 S ylestres acies? quid gentes uersibus Aphras?
 E st uarijs panthera notis signata, colorq;
 E st fuscus: uarijs maculis sunt tergora picta.
 Q uod si non alium monstrarent terga colorem
 P arduſ erat panthera, color distinxit utrunque.
 Q uatuor in medio tumuerunt ubera uentre.
 C oncipiunt totidem catulos sub tempora brumæ.
 V bera bina dedit prudens Natura animantium
 S oliparis, illa & diuersa in parte locauit.
 I nter crura iacent capris, & pectore summo
 D ependent homini, melius sic esse putauit.
 V iuere tot possunt, partuq; feruntur eodem.
 Q uatuor inde quibus sunt ubera, quatuor edunt.
 A ut peperisse ualent. quibus ubera plurima longo
 S unt sub uentre, ferunt plures. & fœtibus æquant
 M ammarum numerum, ne quid sit inane paratum.
 P rotulit & pueros uno tres foemina partu,
 S ed tribus immanes secuerunt stamina Parcæ.
 A ltera tres peperit pueros, atque in super unum.
 Q uatuor his sed mox secuerunt fila sorores.
 V iuunt qui gemini partu nascuntur eodem.
 Q uod superest catuli pellunt in retia, magnis
 H inc homines atque inde canes clamoribus urgent.
 V enantur pariter fossis, & fraudibus istas.
 H oc tamen admonitos uenantes esse iubemus,
 S ingula ne referam duri certamina Martis,
 Q uæ cornu, quæ dente feræ, quæ armantur & ungue,
 S æpe ruunt contra uenantem fortiter hostem.

O mnibus est ratio communis sternere ferro
 L ara per arua feras, & decertare uicissim.
 Nascitur Aethiopum campis, ubi terra colonos
 V sta refert nigros, animal: cui linea tergus
 P lurima distinxit uarium. nigrantibus albe
 S unt mistæ iuuenum maculæ: senioribus atrum
 E st tergus, uario pinguntur colla colore.
 O mnibus est uillus longus, est plurima cauda.
 O re refert uulpem. sunt parua protinus aures.
 L ongius est æquo collum, caput est breue, plantæ
 I n quinas disiecta notas est ungula. pars est
 P ostera sublimis, depressi corporis harmi.
 N on bene compositum corpus, nec membra uidentur
 A pta fugæ. cattum referunt sed cætera. tempus
 L ucinae, Venerisq; dies, tempusq; ferendi
 E st ambobus idem. sunt uulpis corpora quanta.
 A ethiopum cattis feritas est mira, tenellos
 N amque uorant catulos ambo, materq; paterq;
 I dcirco rapiunt hos matris ab ubere, matri
 S upponunt alij. sæpe ubera facmina præbet
 A ethiopum. Natura dedit pro corpore tantam
 S æuitiem, morem corpus, formæq; sequuntur.
 H anc laquei cepere seram, pedicæq; tenaces.
 I n casses alij cogunt, qui retia seruant
 C ontinuò implicuere seram. se dentibus illa
 D efendit, pellitq; suis pro uiribus hostem.
 E st locus & cauda, & uillis huic obsitus albis,
 P odicis inferiorq; loco, quò parcius alba
 E xcrementa fluunt redolentia, cepimus illa
 I nter delicias: hominum dementia tanta est.

DE VENATIONE

Nec te prætereo Phrygiæ gens incola terræ
 Quæq; Lycaonijs erras in montibus, & que
 Degeneras asinis proles syluestris onagri.
 Corporis aspectus iucundus, lumina clara.
 Longa auris, uelox, color est argenteus illi.
 Nigra tamen summo percurrit linea tergo.
 Cingitur hæc circum niueis utrinque coronis.
 Huius breuius corpus, firmissimâq; ungula, multis
 Coniugibus gaudens unus præcedit onagrûm.
 Et duo nunc peperit, nunc foemina protulit unum.
 Vxorum se pone mares in pascua ducunt
 Armenta, & syluis pascuntur, montis opaci
 Culmine. cum uiridis iecerunt pabuli amorem,
 Ad liquidos fontes ducunt, uel flumina turmas.
 Protinus antra petunt ducente armenta marito,
 Lumina paulatim cum somnus repit. & ipsa
 Pignoribus paruis præbetur cura parente.
 Prætereunt sex lustra. deum tot tempora uitæ
 Munere sunt concessa, canes in retia cogunt.
 Venandi ratio simplex syluestris onagri.
 Projicit in faciem lapides hominumq; canumq;
 Sæctantum pedibus postremis, bellua currens.
 Probuit ingenij tantum Natura, pericla
 Ingenio ut superent cauto quibus arma negantur.
 Sunt qui præterdant laqueos ubi stricta uiarum
 Sint loca: uel pedicas multis syluestribus. illis
 Errantum syluis armenta repente tenentur.
 Mirantur, nullumq; uident, uincloq; tenaci
 Occumbunt, sese cupientia soluere, mortem,
 Colla quibus retinentur. ea falluntur & arte.

Teq; uenenifera referam mus incola Ponti

- V ulpe minor, uillisq; nigris, acieq; nigranti
 L uninis. & terram despectas sepius. ipsa
 S ub tellure lates fugiens mala frigora brumæ.
 V ere ubi frondescent syluæ, tellusq; uirefcit,
 E t Boream, frigusq;, tepens iam dispulit aura,
 C oncipiunt mures uilloso pectore flammæ.
 T res pariunt foetus, aut quatuor, astra Leonis
 Q uum pelago tolluntur, equis & Phœbus anhelis
 D eserere incæpit torrentia sydera mundum.
 R etibus implicitos capiunt, laqueis ue uagantes.
 I llorum nil arma timet uenator, & ipsi
 S ecuri catuli latratu in retia pellunt
 H uic etiam muri proprium quod ruminat herbas
 S tratus humi, ueluti uaccæ, ceruiq; fugaces.
 Est prope Gangaridas extremæ littora terræ
 I ndorum regione ferax locus: uber & arui
 M irandum. bis terra ferax, bis poma quotannis
 A urea sub plantis sternuntur, bis sata messor
 C olligit, & liuent in apricis collibus uuæ.
 H uc dulces auræ aspirant, hic plurima cœli
 T emperies, hinc æstus abest, solesq; maligni.
 N ec rapidis flammis exurit Sirius agros.
 N ec desunt liquidi fontes, nec fluctus aquarum.
 N ascitur hic animal nigranti tergore, quantus
 E st ceruus, solipesq;, ferox, & forma iuuenicum
 I psa refert, ceruumq; caput. fortissima cornu
 A rmatur frons nigranti, quo territat hostem.
 S æpe ueneniferae ueniunt ad flumina gentes,
 I nsufficiuntq; uadum tabo, tetrissq; uenenis.

DE VENATIONE

A ttingit fluvium ueniens hæc bellua cornu,
 Q uo uirus fugit, & fluctus purgantur aquarum.
 H inc quoque syluicolis reliquis est purior unda.
 V irginis amplexum cupit fera bellua (nam sic
 F ama refert.) somnumq; capit, placidamq; quietem
 V irginis in gremio optata, somnoq; soluta
 F unibus inuenit se se, uinclisq; ligaram.
 S eu Natura dedit secreti semina Amoris
 V irginis, atque feræ est atrox innata Cupido.
 S ine alia est ratio, tamen hac adducitur arte.
 N ec mirum: mulieris amor te sumius ingens
 S ollicitat quando, dominæq; calefcis amore.
 P ratendunt alij laqueos, & retia, pellunt
 I ngenti clamore, negant gens plurima uiuam
 P osse capi. solum tribuit huic nomina cornu.
 Cur Getulus oryx cornu quum monstret acutum
 V num, diuersum nomen sortitus ab illo est?
 C orpora sunt niueo, uerniq; infecta colore
 L actis, uirique genæ nigrent. sunt pingua dorso
 T ergora, sublimi nigrescit cuspide acutum
 C ornu: præduro penetrat quod robore cuncta.
 Q uantaq; capreolis orygi sunt corpora. planta
 I n binas disecta notas. in cursibus acer.
 I n caput huic uni uillorum uertitur ordo.
 N on ille horrendis ursis, non ille leonum
 T erretur furijs. si quando in prælia ue. rum est,
 E xpectat cornu furias in uulnera prono.
 N on huic occurret uenator corpore sicco.
 I deirco admonitos uenantes esse iubemus,
 V incere, uel certam cedendo occumbere mortem

H isce necesse feris . non mulcent dulcia uerba
 S ylluestres animos . nullusq; admittitur illis
 O rator , laxis furiaeq; uagantur habenis .
 V t grauis Aeolio quum uentus profilit antro
 T otus in arua ruens , & syluas sternit opacas .
 F laminiibus rapidis immensus murmurat aether .
 T um neque uelinoe puppes , nec nubila caeli
 C ontra stare ualent , conuoluens omnia secum
 V iribus Hippotade nullis franatur . & illum
 N on tenet imperium regis . nil audit , at unus
 E st cordi fragor , & strages , & murmur , & ira .
 C oncipiunt Veneris flammæ , quo tempore primum
 A rboreis latè sternuntur frondibus arua .
 H inc unum pariunt catulum , cum septimus exit
 A coitu mensis . dicuntur uiuere lustra
 O eto . canesq; hominesq; urgent in retia tensa .
 P relia uel sumpsit campo uenator aperto .
 I ndutus ferro nitido , spolijsq; superbis .
 At binis lustris clauduntur tempora uite .
 Q ui caprae uillo est , campisq; uagatur Iberis
 M usmoni . & auerso decerpit gramina sole .
 Q uot caprae totidemq; parit . uenatio duplex .
 A ut balista necem fert , aut in rete canum uis
 I mpellit , magnisq; uiri clamoribus urgent .
 Hic prope Ripheos montes ubi sydera nunquam
 M erguntur , furias quia mobilis Amphitrites
 F ormidant , sex sunt noctes , sex tempora lucis
 P erpetuos menses . coeperunt esse tenebrae
 C um redit à Libra non recto tramite Phœbus .
 D onec ad æquantem redeat Sol tempore ueris

DE VENATIONE

C irclum . tunc illis cœpit luceſcere primum,
 D um redit in Libram quæ ducit tempora noctis.
 N aſcitur hic animal mira uirtute . uirentem,
 E t nunc in niuem mutauit terga colorem,
 A tque trahit quemcunque cupit . ſic decipit ipſos
 V enantum uifus . & qualis in æquore fertur
 P olypus , aut piſcatorem quum ſepia uitat :
 T alis & ipſius uarij natura tarandi .
 C orpora quanta bouis , ramoſaq; cornua frontis.
 V rſorum uillus , paulo ue oblongior . unguis
 I n geminas diſecta notas . in retia cogunt
 V enantes . alius ferro decertat acuto .
 S ollicitant Veneris flammæ quo tempore primum
 P leiades liquidis oriuntur fluctibus , at cum
 N onus præterijt menſis , ſunt tempora partus.
 Q uot uaccæ totidem pariter pariuntq; feruntq; .
 Eſt penes Indorum montes uirtute Lycaon
 H uic ſimili . ſunt quanta lupis huic corpora . ſed ſi
 L abantur ceruice iubæ , teneatq; colorem
 N atiuum , lupus acer erit . hunc pone ſequentes
 C orripiunt catuli morſu , ferit ille uiciſſim .
 Rhinoceros ſolis Indorum naſcitur agris .
 C redere ſi libeat famæ , mas dicitur eſſe
 H æc ſpecies tota , & paulum flauentia terga
 P urpureis ſignata notis . inſurgit acutum
 N are ſuper cornu quo marmora ſcinderit . atque æs .
 N on oryge eſt aded maiori corpore , quamuis
 H orrida non uitet grandis certamina barri .
 I n geminas diſecta notas eſt ungula plantæ .
 E t binos catulos edit , quo tempore frondes

Palleſcunt

P all: scunt glacialis hyems quas lasit . amoris
 C orripitur flammis quum finit Aquarius annum.
 R etibus implicitus ferro obruncatur acuto.
 I nde canes atque inde uiri clamoribus urgent.
 N ulla adeo truculenta fera est ; nil saltibus errat ,
 I ntrepido insuetas hominum quod pectore uoces
 A udiat : aut illis immensi conditor orbis
 S emina diuinæ uocis dedit , undique syluis
 Q uò fugere feræ , syluestrisq; agmina gentis.
 S eu magis horrendum cunctis animalibus unus
 E st homo , sæuitiem tantamq; ostendit imago.
 S eu potius coram regem spectare uerentur.
 O mnibus hic unus dominatur , & omnia uincit,
 O mnia diffugiunt sæuam pro robore mortem.
 Hinc cute sublata plagas à corpore taxus
 A rcet , & in fossas gaudet penetrare cauenas.
 C orporis est species felis , cineriq; propinqua.
 N ec maior uulpe est , diuisaq; planta , gemellos
 F œmina sepe parit , nunc tres , cum pomifer annus
 V enit , & Autumnus pallentes frigore frondes
 D ecutit : arboribus nudantur brachia longis.
 T rux animal pedicis capitur , laqueoq; tenaci.
 A tque canis rapidi laceratur morsibus . illi
 S i canis occurrat solus , certamine uictus
 S anguinolentus abit detrectans prælia dura.
 Nec te Pæonius catulus , Phrygius'ue bonasæ
 I mpune insequitur : quamuis sint cornua in orbem.
 I nter se reflexa , feræq; incommoda pugna.
 C orporis est species tauros imitata bonasi.
 D emissæ per colla iubæ , flauus color illis.

A tque tenus pendent oculorum . flaua bonasi
 C orporis est species . uenantes uincere cursu
 Q uærit , & hac una trepidans sibi consulit arte .
 A st alia est ratio catulos se pone sequentes
 F allendi , exurit uillos his stercore iacto .
 S ape etiam uenatores hac decipit arte .
 S tercore quod tactum est comburitur : id uelut ignis
 C uncta uorat , talis sed uis est nulla quieto .
 H inc homines , atque inde canes in rete bonasum
 C ompellunt . similis ingenti cætera tauro .
 Hic ubi Sauroomatis clarus conuoluitur anguis
 F luminis in morem , & binas amplectitur Arctos
 I n syluis syluestre genus spectatur equorum .
 A ethiopes referunt exercitis dentibus illos
 A rmarum : Aethiopum pariter nascuntur in agris .
 V ngula fissa pedum , ceruoq; simillima . fuscus
 E st color . egregieq; pedum sectatur odores
 N aribus . hi iunguntur equi quo tempore primum
 E xoritur coeleste caput super æquora Tauri .
 T um pariunt quum clara freto se stella Leonis
 C alat , & Oceano primum demergitur alto .
 G entibus his durus uenator pugnat acuto
 N unc ferro , & uictos latis obruncat in aruis ,
 N unc capit insidijs . est tutior hæc uia fraudis .
 D um licet insidijs , stultum est discernere ferro .
 V enator catulos hippagri hac decipit arte .
 N am leporem tellure trahit syluestris ab antro
 M atris , odoratis ducens uestigia signis .
 C um satis erratum est , fossa tellure recondit .
 T um leporis magno catuli ducuntur odore .

A tque omnes errare vias, & querere caute
 F ert animus, studium præcept, & tota uoluntas.
 P er syluas, & per uirgulta uirentia querunt.
 D enique cum leporem fossum tellure sub ima
 N orunt, hic prædam cupientes usque morantur.
 N ec facile hinc pelles, & pulsi sæpe recurrunt.
 Q uerentes prædam præde portantur, & illos
 V enator capit, atque domum redit acer onustus.
 At non huic simili capiuntur fraude bisontes.
 Q ui regione Getæ nascuntur, in arbore uiuum
 S uspendunt catulum, latratibus ille bisontem
 A duocat. accurrit ad uoces protinus ille.
 H unc balista petit, ferro hic decertat acuto.
 V ulneribus multis fossus cadit arboris alta
 S ub ramis. & amore cibi discedere tardus
 E moritur: ueluti pantheras pardalianches,
 H umanum stercus cupientes enecat ardor.
 S unt & qui cogant in retia tensa sequentes.
 F orma refert ceruum. medio sed frontis acutum
 O stendit cornu, longis nigrentia setis
 D ependent per colla iuba. cum terra calores
 P erpetitur solis domino capiuntur Amore.
 T um pariunt resoluta fluit quum montibus altis
 I n uallem glacies, extremis cana pruinis
 S ed tamen est tellus, primæ uiolæq; rubescunt.
 Sed neque prætereo te fluminis accola uasti
 Q uod septem portis tumidum prorumpit in æquor
 I chneumon. uillus niger est & plurima cauda.
 C orpora parua, dolusq; ingens in corpore paruo.
 I nsidijs crocodile suis cadis. impia fata

H uic pedicæ, laqueiq; ferunt, cassesq;, canesq;.
 F ert cunētis balista necem: si corpora ferrum
 O pportuna petat, certamq; ferentia mortem.
 Nec procul hinc chaus quem dicunt nomine signis
 P ardorum, cui forma lupi, squallentibus agris
 E rrat, & huic pene est mos, & natura lutorum.
 P ro regione tamen blando capiuntur amore,
 T emperieq; loci: uernis armenta diebus,
 H ic ubi temperies cœli, uentusq; benignus:
 P artibus æstiuis cum primum mitior annus
 E fficitur, statusq; tepens aspirat, & aura.
 A st ubi uix glacies tardo resoluta calore
 A estatis rapidæ delapsa est uallibus imis,
 T ardius hic Veneris capiunt animalia flamma.
 Quid loquar aut damas timidos, aut carmine lynceas
 A ethiopum? gemina est species. quæ grandior ipsos
 S ectatur ceruos, orygesq;: at præda minori
 S unt lepores timidi. color est huic corporis ater.
 E t uarijs maculosa notis sunt tergora picta.
 E st caput exiguum: flammantia lumina torquet.
 V t dicas hominem talem sumpsisse figuram.
 M aiori crocæ maculæ, rutilæq; minori.
 Cum profugæ redeunt uolucres regionibus illis,
 E t fugiunt hyberna procul quum nubila cœli,
 T um male desertis Libyes erratur in aruis.
 D um rabies fera corda domat, dum uulnera amoris.
 M embra lupum sæuam referunt, animusq; leonem.
 V enandi ratio, partus, & tempora uite
 V ix differre lupis creduntur, territa dama
 C orripitur catulis per rura sequentibus. illam

V el pavor in casses pellit . sunt corpora quanta
 V irgulta , & montis carpentis summa capelle .
 V enandi est eodem ratio . diuersa caprarum est
 S yluicolum species . hæc torto nomina cornu
 S umpsit , at hæc lato . sic alba clune pygargus :
 Versibus haud nostris indictus pontice castor
 A usugies rapido morsu genitalia quamuis
 M embra seces . totum redimis à funere corpus ,
 P arte data . sedas cursum , furiasq; sequentum
 C orpora quanta canis sunt castoris , armaq; dentes .
 C auda refert piscem , quæ caudet fluminis unda .
 H orrendus quorum morsus secat omnia : fuscus
 E st color , & pars est totius plurima uenter .
 H unc homines clamore cient , cursuq; sequuntur .
 H unc capiunt laqueis tensis piscosa secundum
 F lumina . quum primo pallefcunt frigore frondes
 C ernuntur catuli . quum clari tollitur undis
 D elphini signum , Veneris capiuntur amore .
 C ætera tu simili caute uenaberis arte .
 N am neque cuncta meo complecti carmine possunt ,
 Q uæ syluis densis , quæ latè montibus errant
 F rondosis , nec nota suis regionibus ulla .
 T am uariæ formæ , diuersaq; corpora passim
 N ascuntur , tam multa refert in luminis auras
 T ellus , usque nouum campis nascatur ut Aphris ,
 N e dicam toto quod semper nascitur orbe .
 V enantem sequitur maior sudore uoluptas ,
 D eliciq; uirum . natura discere cuncti
 O ptamus , semperq; noui quid discimus ex his .
 Adde quod & ualidum longa assuetudine corpus

C oncipit ingentes vires . fit visus acutus ,
A uditusq; celer . hinc corpora sana parantur .
M ilitiæ propior uenatio : iussa faceffit .
V enator cautè , seruatq; ordine perstat .
M ilitiæ , non ille timet , sed fortiter hostem
E xpectat strictis armis : sylvasq; per altas
C edentes acies sequitur , quoque cedere doctus .
N ouit & accessus hostis , dormire peritus
R es utcunque tulit . magni credenda futuri
S igna ducis mala posse pati , quia multa necesse est .
Q uis primus tulit ista uiris ? hominum ne deum ne
I ngenijs inuenta ? dedit quis commoda tanta ?
D elia Philliridem primum Chirona fugaces
I n sparsos per rura greges , syluaq; uagantes
A rmauit : fecitq; uias in commoda tanta .
 Salue magne parens , uenandi magne repertor .
H erbarum , cytharæq; potens , astriq; perite
T u patriæ defensores , regesq; parasti
M agnanimos . orbis terræ , rerumq; potita
V enantes primi posuerunt moenia Romæ .
A rgoliciq; duces , & decantata iuuentus
T roiana , his primis aptarunt corpora bellis .
T u Leonarde mihi bellorum maxime scriptor
T estis ades , reges qui magnos legibus ornas
M ilitiæ , clarosq; duces , & munera nosti .
N unc quoque uenandi studium est hoc regibus unum
C ommune . hæc res est uenatio regia . magna
N obilibus cunetis simul , & iucunda uoluptas .
C um foret herba thorus primis mortalibus , antra
F rigida & arboribus intexta palatia ; potum

P rosilientis aquæ riuus prælucidus unda
 P ræberet, uictumq; Ioui sacrata Molosso
 Q uercus, sanguineoq; rubentes cortice bacca,
 A chrades, atque alta prostrata sub arbore poma,
 E t genus humanum seuarum more ferarum
 V iurret, erupit uenatio. cedere fossas
 I llapsa saxi primum, mox urere stammis
 I nuenero feras, non usus æris habebant.
 N ulla metallorum sceleratum uiserat orbem
 V ena, nec ingenti diues cumulabat aceruo.
 H orrida sub terris argenti pestis, & auri,
 D ormibat tutò, haud curis obnoxia nostris.
 S eu uoluit Fortuna potens, atque inuida rebus
 T ranquillis, quæ cuncta mouet, quæ turbine uersat,
 S iue aliquis superum furijs accensus & ira,
 H umanis rebus meditans incommoda tanta,
 Q stenditq; auri uenas, Erebumq; retexit.
 I n uarias æris massas traxere figuras.
 A ere feræ primum spoliarunt uiscera pelle.
 T um tepido primum maduerunt sanguine dentes.
 P ellibus induti tolerabant frigora brumæ.
 N am neque tum Phrygiæ uestes, scrutulata' ue nostram
 L uxuriam norat, nec pietas uiserat aulas
 A ttalicum uiridis uestibat limina ramus.
 V tile principium sumpsit uenatica primum
 R es, epulus lautas homini, uestisq; parauit.
 N os quibus est uictus, & uestis cultior usus,
 I ngredimur syluas capti dulcedine facti,
 V enantes quoniam sequitur incunda uoluptas.

P. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 P. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 M. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 A. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 V. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 E. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 Y. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 I. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 I. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 N. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 E. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 M. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 D. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 S. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 A. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 H. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 O. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 I. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 A. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 T. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 P. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 N. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 I. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 A. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 V. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 R. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 N. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 I. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 V. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc
 F. reseruit ad hunc finem pariterque ad hunc

NE tibi parca meæ uideantur dona Camenæ,
 Nullaq; pro meritis gratia lata tuis,
 Hæc ueniat pedibus bisquinis litera iunctis:
 Quo uix de multis una soluta uenit.
 Nec quia distamus spatio, de pectore nostro
 Excidit antiquæ nomen amicitia.
 Quod si me extremæ telluris separet orbis,
 Undique spumofum submoueatq; fretum,
 Nulla tamen poterunt animos disiungere nostros
 Aut maris, aut terræ frugiferæ spatia.
 Teq; colam semper dum spiritus hos reget artus.
 Est mihi Lonati nomen in ore frequens.
 Hoc meruere tui mores, animusq; benignus.
 Hoc decus, & linguæ gratia summa tuæ.
 Hoc & nobilitas duplex animiq; patrumq;
 Eximia hoc uirtus, ingeniumq; tuum.
 Te matura uirum cum primum fecerit etas,
 Et fuerit iustis uiribus aucta suis,
 Facta opto superes patrum generosa tuorum.
 Accedat titulis gloria multa tuis.
 Quod tamen efficies ni desint apta carinæ
 Flamina, ni fatis aura secunda tuis.
 Plus uirtute potest Fortunæ cæca potestas.
 Sæpius: illius multa reguntur ope.
 Notimus ingeniumq; tuum, moresq; modestos.
 Est tibi cum docta Pallade iuncta Venus.
 Quod si cum longis natura hæc creuerit annis,

(Nec tamen est dubium sic fore, nota quibus
Cura tuæ matris generosæ, cuius in alto
Ingenio est uitæ forma locanda tuæ.)
Protinus accedent his ornamenta uirorum
Magnorum : uenient cuncta decora tibi.
Inter honoratos heroes Petre fereris,
Atque inter Latios primus inesse duces.
Talis erit splendor tuus hic Lonate, sereni
Qualis Luna inter signa minora poli.
Scribimus hæc animo Antoni tibi pauca sereno.
Vel quia uaticinor, uel meus urget amor.
Quod si ueridice dictarunt carmina Muse.
Et loquimur Clario uerba mouente Deo,
Hinc monumenta legent omnes tua posteri, eruntq;
Gloria facta tibi, gloria facta mihi.
Interea studijs iuuenum rarissime toto
Incumbas animo : sit tibi cura mei.

NATALIS Comitum, de cuius moribus
& doctrina melius esse iudico tacere, quam
pauca dicere, cum proximis huius diebus Iannam
profecturus me miseret, attulit libellum de ue
natione suam, cuius desiderio me, scilicet pluresque
alios teneri audierat: & que sua est huma
nitas, non solum eius exscribendi mihi facul
tatem dedit, uerum etiam eum, ut pro meo uterer, aliisque exscri
bendum concederem, benigne admodum est largitus. quod cum
libellus ipse non mihi solum, sed amicis omnibus continue ha
beretur pre manibus, non facile dixerim quanta admiratione
delectationeque omnes affecerit. atque inde factum est, ut cum
a quam plurimis expeteretur, ego ut amicis omnibus pro meo
in re satisfacerem, meque ipsum longa molestia liberarem, sta
tuerim illum chalcographis obstinate effragitibus, imprimen
dum concedere. Quia in re non dubito, me non solum amici glo
rie, sed etiam studiosorum omnium desiderio, & utilitati con
sulturum. est enim liber, quem, si crederem abesse uerbo inuia
diam, dicerem antiquorum cuiquam, siue Grecos uelut, siue
nostros, nullis prorsus nominibus postponendum. At cum sint in
eo paucula quedam, que ob argumenti nouitatem, non facile
uel mediocriter eruditis intelligantur, impulerunt me amicorum,
idem est iussa dicam uel preces, ut in eum scholiola nonnulla con
scriberem. Quod cum qua potui breuitate effecerim, uolui mihi
dono datum libellum, meamque in eum lucubratiunculam, editio
nisque munus meum, ueluti studium te meo munusculo ad te mitte
re: ut hinc etiam, siquid inuidorum, sciorumque, inuidia aucto
ris ipsius dignitatisque, non minime conetur detrabere, eos omnes tu
doctrinae dignitatisque tue auctoritate deterreas. Vale.

Veneris Nonis Septemb. M. D. LI.

M ij

SCHOLIA LIBRI

P R I M I.

Fuscina. instrumentum piscatorium hastatū, quo
 pisces complures feriuntur. car. 3. b. Canes odori-
 sequi. canes qui per odores pedū ferās sectantur. car. 3. b.
 Altāq; chorda. utuntur aucupes chordis uisco infectis ad
 aues capiendas car. 3. b. Pedicæ laqueis differunt. his
 enim pedes, illis colla detinentur. car. 4. b. Panagrum,
 rete omnia capiens. uerriculum. car. 4. b. Amenta.
 uincula omnia. ibidem. Lagobolium. lignum quo nunc
 uenatores ad castigandos canes utuntur, à percutiendis
 leporibus olim dictum: habet unicum quo equorū ephip-
 pūs suspenditur. ibidem. Passeres. pisces marini plani.
 car. 5. a. Suber. lignum leuissimum quod in calopodijs
 coriaceis ponitur. ibidem. Anteris. trabs qua domus
 lapsura fulcitur, nunc pro palo. ibidem. Dentes canini.
 quatuor longiores qui capture uulgò dicuntur. ibidem.
 Cecropius. à regionibus hi canes dicti car. 5. b. Diapo-
 ni. laboriosi. ibidem. Clauis. armantur Molossi ne fe-
 riantur. 6. a. Collaria. canibus leporarijs & cæteris cū
 annulo ferreo conueniunt, ut ad emittendi tēpus tenean-
 tur. 6. a. Stelmonie. fasciæ quibus canum latera mu-
 niuntur. ibidem. Arcendæ à plantis. diligentiores cal-
 ciamenta coriacea canibus adhibent, ita tamen ut un-
 gues exeant. ibidem. Ad summum syllaba bina. ne lon-
 gi nominis prolatione moremur. car. 6. b. Natura, &
 mos. Aetijs sententia. ex ægra enim nutrice ægri alumni,
 ex fatua fatui fiunt. ibidem. Non est ita perfidus ul-
 lus. nec genus solum cuiusque equi est respiciendum, sed

propria uirtus. 7. b. Præterea iuuenes. prudenter factum est ut cum de canibus, & instrumentis differuerit, non prætermiserit hominem rei totius dominum: ne malus dominus cuncta inutilia faceret. car. 8. a. Non ille acceptus primis. quia uenationem quasi militiam quandam esse constat, senes à uenatione, quasi à rebus bellicis reijcit. ibidem. Votiuu tabella. quæ picta parietibus templorum à liberatis aliquo periculo appenditur. car. 9. b. Latoq; Bocatius ore uirum quandam turpem intelligit, cuius nomen non protulit, alludit autem ad id prouerbium, lati est oris. car. 10. b.

Scholia libri secundi.

P Romuscis. nasus elephantis in quo mira est uis car. 14. a. Faciliq; uolumiue. non carent omnino iumentura, sed est ita in ima parte ut inutilis propè sit. ibidè. Monocampti. unam flexuram habentis. ibidem. Est in gens horror. Sic Oppianus. car. 15. b. Cum tollitur undis. Scorpius. xyij. cal. Mart. ibidem. Thoes. lupi ceruarij. ibidem. Ut nascantur equi. Virg. lib. iij. car. 16. b. Perdices pariant. Arist. colum. car. 16. b. Aequora cum primas. notandum ueris descriptionem non ad nostram sortum, sed animalis cuiusque regionem pertinere: nam ubi bis uer, bis pariunt. ibidem. Amanus. Siciliae mons ubi lepores & uulpes albi. 17. b. Geminos Hædos, signa tēpestuosa. car. 18. a. Spartane more sagitta. in sparta enim maxime sagittandi ars nobilis fuit. car. 18. b. Esse canes cupiere. miram uenatorum uoluptatem exprimit. ibidem. Dasipus. cuniculus car. 19. a. Viueru. animal quo cuniculos uenantur. ibidem. Balista. omne tea

lum missile. ibidem. Nessus, fluvius Traciae, Achelous
Aetoliae, Erebus. Arabiae campus. Scymnus. parvus
Iro. 19. b. Pene quater. paulum ultra aequinoctialem
car. 20. b. Philtra. poculum amorem inducens, nunc
amorem. car. 22. a.

Scholia libri tertii.

N Autilus. piscis de quo Aristot. car. 23. a. Vivere
per nostros. Aeschyli sententia: filij patris rami ser
uatores. car. 23. b. Calistus. sydus occidit. v. 111. idus Feb.
car. 24. a. Arctos. ursus piscis. ibidem. Aron. herba
ursis medicinalis. car. 24. a. Gnosius ardor. Corona oc
cidit. 1111. Non. Iul. 26. a. Lucida ab Oceano. Leonis cla
ristella oritur. 1111. Cal. Augusti. car. 27. b. Ex oriente
die. Delphin oritur. VII. Cal. Ianu. 28. a. Amphibena.
uipera utrinque capitata. 25. b. Dipsas. uipera cuius
morsus sitim inducit. ibidem. Aspidis. cuius morsibus
nullum ferè est remedium. ibidem. Hibrides. sues ex
apris & cicuribus nati. 29. b. Arcturus. occidit. VII.
Cal. Sept. car. 30. a. Post ubi sub noctem. Pleiades occi
dunt. Cal. Nouemb. ibidem. Sefelis. herba cervis medi
cinalis. car. 30. b. Dictami. herba cuius folia sambuco
similia sunt, flos mali medici, & odor, sed flos rubescit.
car. 31. a. Scorpius. herba de qua Theoph. car. 32. a.
Euriceros. habens cornua lata. car. 32. b. Nascitur Idæi
signum. Aquarius mane oritur. v. Non. Febr. car. 33. a.

Scholia libri quarti.

M Agnete proprinquum. naturæ secretum. car. 34. b.
Tellus immergi. Siquidem grauiora subst. ibid.

Virginibus Tyrijs. quæ ut Lacæne uenatione delectan-
 tur. 35. a. Lampyris. noctiluca. animal noctu lucēs.
 ibidem. Mox ubi Libra. sub æquinoctium Autumnni.
 ibidem. Corona oritur. III. idus Octob. ibid. Mæo-
 trum. præmium obstetricis car. 35. b. Fasellus. nau-
 culæ genus. car. 36. a. Tabulata. latera tabulis intex-
 ta. ibidem. Cadmeides. Thebanæ patronymicū. 36. b.
 Leo. oritur maturino. IX. Cal. Aug. ibid. Polypus. pi-
 scis à multitudine pedum. car. 40. b. Pleiades. cum so-
 le oriuntur. VI. Id. Maij. ibidem. Cum finit Aquarius
 annū. XIII. Cal. Martij. Exoritur cœleste caput. V. I.
 Non. Maij. Tum pariunt. Leonis clara stella occidit.
 III. non. Iul. Pardalianches. esca pardos enecans.
 Fit uisus acutus. sic Xenophon. Tu Leonarde mihi.
 IOANNES Iacobus Leonardus Illustriss. Ducis Vrbin.
 apud Venetos orator, uir summæ & integeritatis,
 & ingenij; qui multa de hac re libro suo quartodecimo
 de re militari. Ioui sacrata Molosso. Epirotico. molossa
 enim regio pars Epiri. Achrades. poma syluestria. Phry-
 giæ uestes. arte Phrygia elaborate. Scutulata. habēs
 orbis quasi scutulas multas.

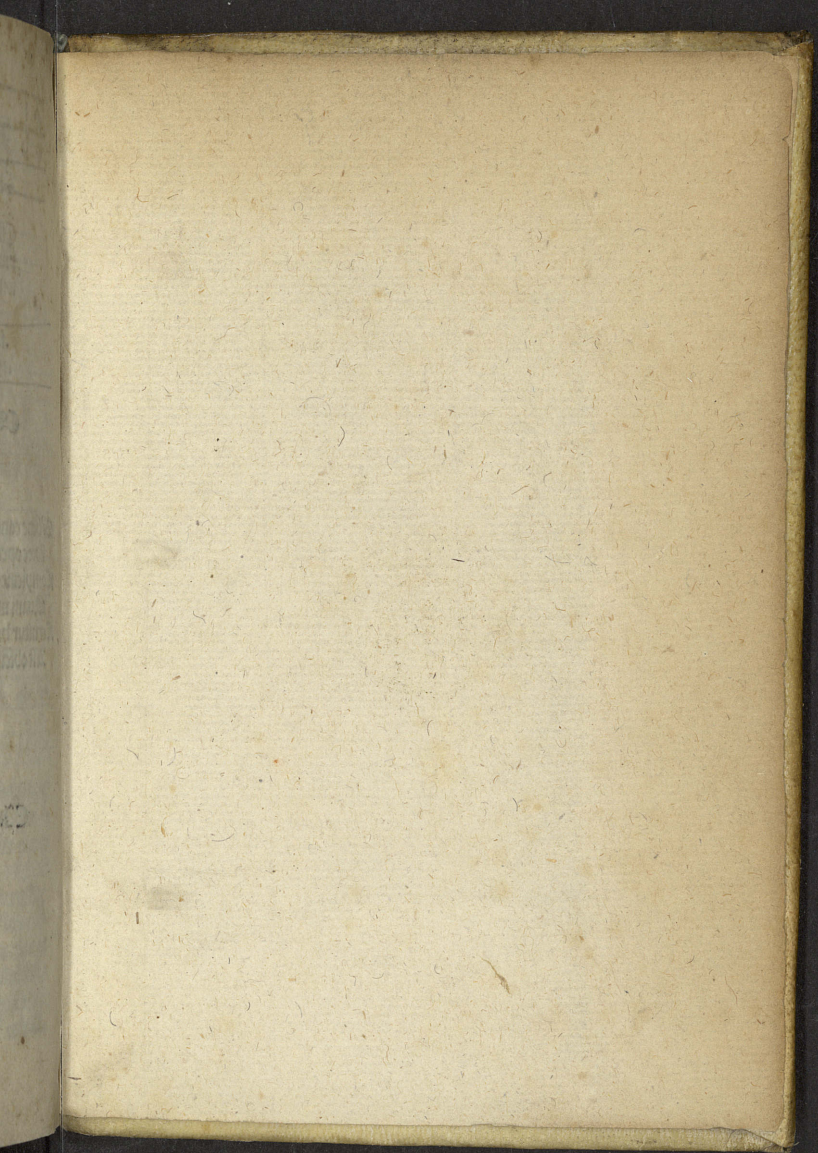
A B C D E F G H I K L M.

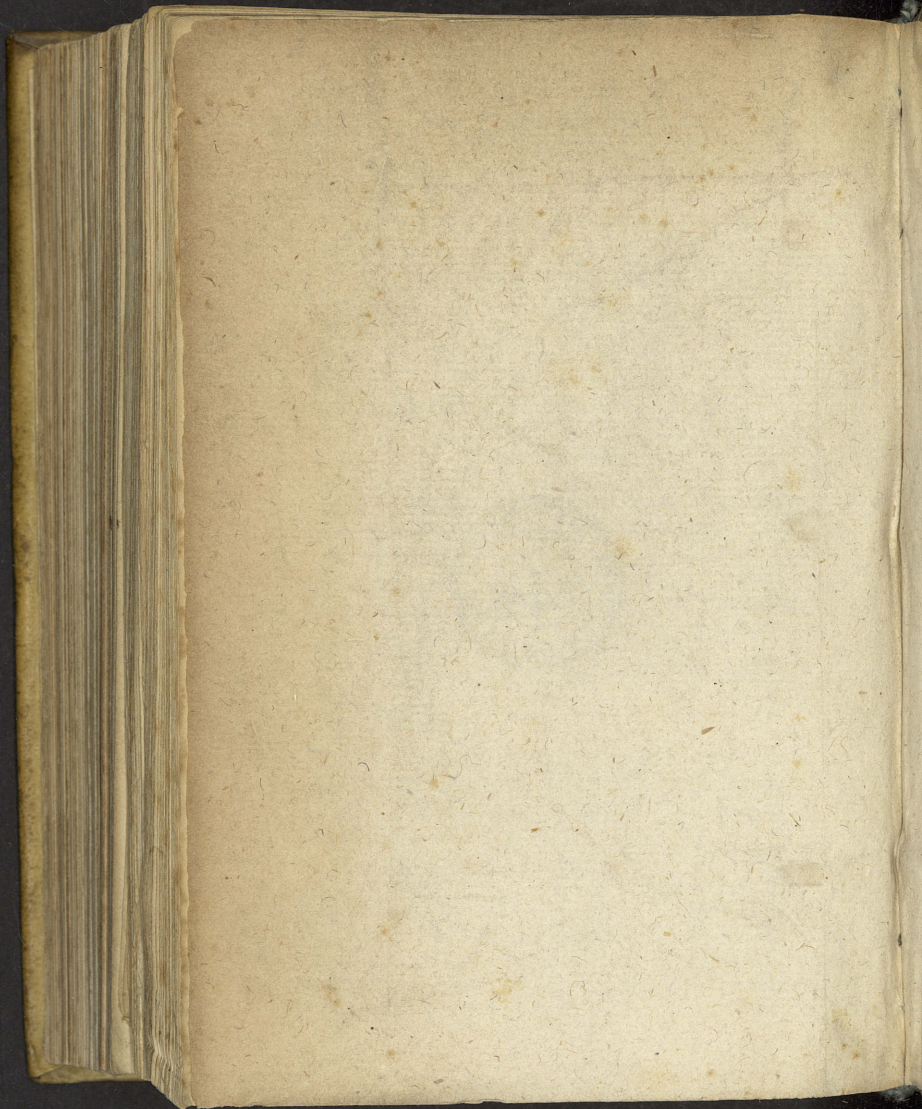
Omnes duerniones.

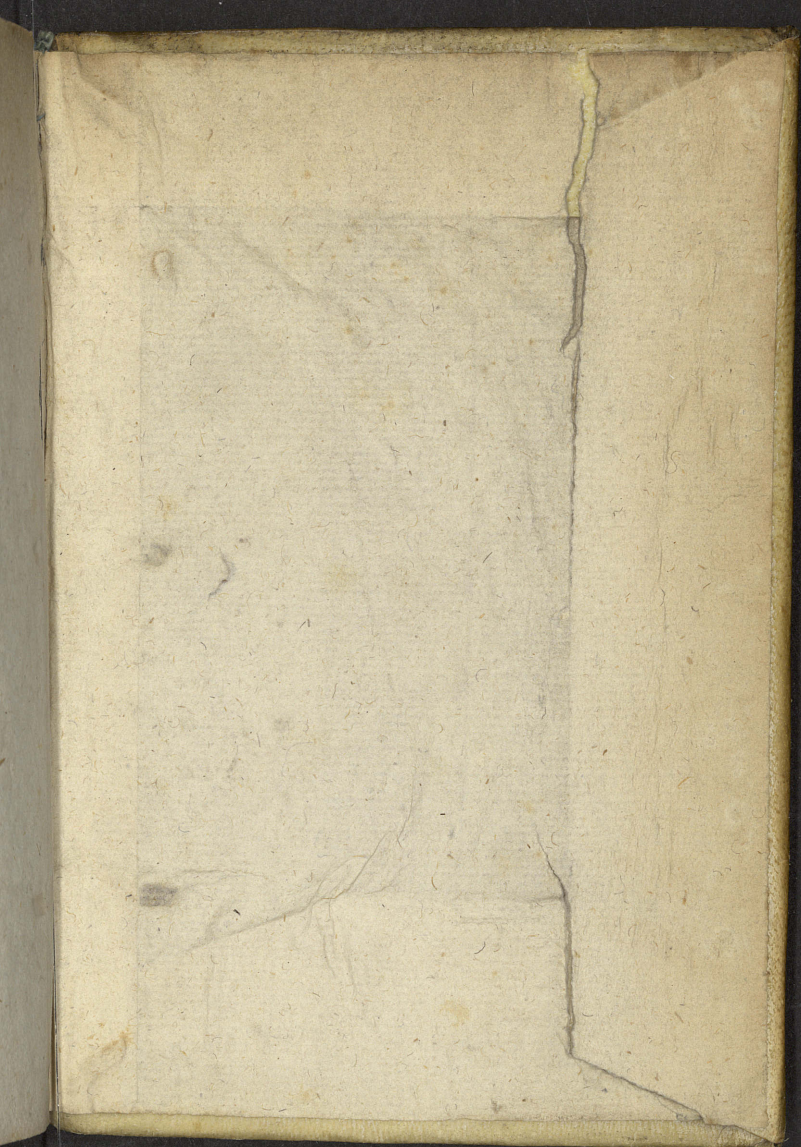
A P V D A L D I F I L I O S.

V E N E T I I S , M . D . L I .

B
Com
D
Fid
J
m
Pan
Car

2

